

EEN NIEUW BEGIN

Trie
Reinderhof

DOOR
NETTY FABER-MEUNEN

G.F. CALLENBACH N.V. NUKERK

EEN NIEUW BEGIN

R.
Reinderhoff

EEN NIEUW BEGIN

DOOR

NETTY FABER-MEYNEN

Met tekeningen van Rie Reinderhoff

DERDE DRUK

G. F. CALLENBACH N.V. - UITGEVER - NIJKERK

HOOFDSTUK I

Met een vaart kwam Lot Vermeulen het tuinpad affietsen, schopte met haar linkervoet het hekje open, dat natuurlijk weer half dicht was nu ze haast had, en stoof als een razende Roland de weg af.

Vervelend, dat ze nou zo laat was vanmorgen. Gisteren had ze zich toch zó voorgenomen vroeg bij school te zijn vandaag. Ze had Miep en Hilda nog niet gezien na de vakantie. En natuurlijk waren er bendes nieuwtjes te vertellen. Zij had tenminste wel een uur nodig om al haar belevenissen uit te bazuinen.

Dat nu ook juist vanmorgen de eerste brief van Jan uit Nieuw-Guinea komen moest, waar ze allen zo naár uitgezien hadden. Natuurlijk moest ze weten, wat erin stond. Daar kon ze heus niet mee wachten tot na schooltijd.

Hola! . . . bijna tegen dat ouwe heertje aangereden. Dat scheelde maar een haar. Dat kwam ervan, als je zo jachtig deed. „Rustig aan, Lotje, anders komen er ongelukken,” zou moeder zeggen.

Gelukkig, voor de brug hoefde ze niet te wachten. Dat viel mee. Nu nog een paar straten en ze wàs er.

De torenklok wees tien voor negen. Hadden ze tòch nog even tijd, vóór de bel ging.

Ha, daar kwam Miep ook aan. En Hilda stond met een paar lui van hun klas voor de H.B.S. te praten. Haastig brachten Lot en Miep hun fietsen weg en kwamen dan naar de anderen toe.

„Hallo!” . . .

Het werd een gelach, een gepraat en gegroet.

„Waar heb jij uitgehangen, Kees?”

„Gekampeerd? . . . Waar? . . . Op Vlieland?”

„O, zeg, Els, hoe was 't in Zwitserland, gelukskind? Nog bedankt voor je ansicht, hoor!”

„Ja, Els, van mij ook . . . van mij ook.”

„Zeg, Lot, wat ben jij bruin geworden, een nikker is t'er blank bij. Was 't fijn in Noordwijk?”

„Knal gewoon! En wat een zomer, hè? Fantastisch! . . . Elke dag zon; 'k lag zo wat de halve dag in 't water.”

„Weet je, dat Miep en ik elkaar nog gezien hebben?” vroeg Hilda.

Ze waren ongemerkt wat van de anderen weggedrenteld, de drie vriendinnen, en doorleefden opnieuw hun vakantiegeugten.

„Ja,” knikte Miep, „ik was immers in een meisjeskamp bij Nunspeet. Nou, op één van onze tochten kwam de hele familie Wiersma aangefietst; die was daar in pension.”

„En toen was de boot an, dat snap je,” lachte Hilda met een knipoogje naar Lot, „want onze jongens moesten natuurlijk

weten, waar dat kamp was. Er was geen houden meer aan . . . en ze werden zo vriendelijk uitgenodigd . . .”

„Niks, hoor,” protesteerde Miep, „Lot, ze kletst, geloof er maar niks van. ’t Is net andersom. Haar moeder heeft òns een avond gevraagd . . . met ons allen zijn we erheen geweest.”

„Nou, en . . .” drong Hilda aan, „hebben we toen geen fijne avond gehad? Die wedstrijd in hardlopen, met dat dikke meneertje. En later, met dat ijs, weet je nog? Toen dat blozende jongmens z’n hele portie op de grond liet vallen. Wat hebben we gelachen.”

„Bij ons in ’t pension,” viel Lot enthousiast in, „was een feest, toen wij er net waren, een verjaardag of zo, of zoveeljarig bestaan, weet ik het; maar ’t was een reuze dag. ’s Morgens hing de vlag uit. Er was een cadeau van de gasten. We kregen gebak bij de koffie en een fijn diner. ’s Avonds waren er wedstrijden voor ouderen, zaklopen voor dames en zo. Een heel dik mens deed ook mee en die won het warempel. Maar als jullie ’t gezien hadden! Om te gieren! En toen het donker was, was het hele terras geïllumineerd . . . fantastisch was dat!”

„Hè . . . wat? . . . Wat was het terras?” informeerde Miep. „Ge-il-lu-mi-neerd, suffie,” spelde Lot. „Ken je dat woord niet? Je weet wel, verlicht met allemaal kleine, elektrische lampjes.”

„O, ja . . . ja . . . ja, ik weet het al, net als met de feesten,” herinnerde Miep zich.

„Nou,” ging Lot verder, „en toen was er één, die . . .”
„Tinge-linge-linge-ling . . .” luidde plotseling de bel.
„Hè, wat jammer,” vond Lot, die rustig staan bleef, waar ze stond, „ik had nog zo’n bende te vertellen. Hebben jullie zin om weer te beginnen? Ik geen klap.”
„Denk erom,” waarschuwde Hilda, en ze imiteerde meesterlijk de Franse lerares, „we zijn nu geen kinderen meer, heur, we zijn nu de jongedèmes van de tweede klas.”
„Phu! heb ik maling aan,” smaalde Lot, „jongedames . . . helemaal geen behoefte aan, je bent gauw genoeg oud.”
„Laten we toch opschieten,” drong Miep aan, „ze zijn bijna allemaal al binnen.”
„Komt er nog wat van?” riep Maartens, de conciërge, die aanstalten maakte om de deur te sluiten.
„Toe, Maart, wacht nog even,” bedelde Lot. Op een sukkel-drafje kwamen ze aanhollen en verdwenen om beurten door de deur, die Maartens op een kier liet staan. Eerst Lot, die de langste was van de drie, dan Hilda, met de donkere krullen dansend in haar nek, en eindelijk Miep, het kleine dikkerdje, de jongste van de klas.
„Ik kan zien, dat jullie ’t fijn vinden, dat de vakantie om is,” spotte Maartens met een olijk lachje.
„Fijn dat de vakantie om is? Man, hoe verzin je ’t?” riep Lot.
„Och, kind, hij maakt een grapje, dat zie je toch wel aan z’n gezicht!” lachte Hilda. „Hij is veel te blij, dat hij al die belhamels weer terugziet, is ’t niet, Maart?”
Maartens trok een lang gezicht, maar zei toch niet onvrien-

delijk: „Als ze allemaal zo waren als jullie, dan vast en zeker.”

Daarna sloot hij de deur en verdween naar z'n eigen terrein.

Na het gemeenschappelijk begin in de gymnastiekzaal, dat bij de aanvang van elke nieuwe cursus plaatshad, zochten alle leerlingen hun eigen lokaal op. Lot, Hilda en Miep liepen met andere klasgenoten de trap op, naar de tweede klas. Er mocht nu in de gangen niet meer onderling gesproken worden. Dat was sinds enkele maanden verboden. En daaraan werd streng de hand gehouden. Wie het gebod overtrad, kreeg geen geringe straf.

Langzaam klauterden de meisjes naar boven. Ze haastten zich niet.

„We zijn wéér de laatsten,” fluisterde Hilda in Lots oor, „ze zijn al allemaal binnen.”

Lot legde een vinger op haar mond. „Ssstt! de baas komt achter ons aan.”

Toen ze 't lokaal binnenkwamen, werden ze meteen opgenomen in het geroezemoes. De leraar was er nog niet, had nog even iets te bespreken met de andere heren.

Lot bleef een ogenblik bij de deur staan. Kolossaal, wat een herrie! Horen en zien verging je gewoon. De jongens schreeuwden als marktkooplui tegen elkaar in. Een groep meisjes stond in een kring om Annie Reinders heen, die na een ernstige ziekte weer voor 't eerst op school was. Ze lach-

ten en giechelden en vielen elkaar herhaaldelijk in de rede met veel lawaai.

Dick Scheffer, de klasse-chef, trachtte het rumoer te overschreeuwen door op een bank te springen en „stilte” te roepen. Hij voelde zich de aangewezen persoon om Annie Reinders welkom te heten namens alle leerlingen. Hij zwaaide met beide armen in de lucht en was al een paar keer begonnen: „Lui, zoals jullie wel gezien hebben . . .” en toen niemand aandacht schonk: „Lui, Annie Reinders . . .”

Maar z'n stem ging meedogenloos in het lawaai verloren. Niemand luisterde.

Toen stond opeens de leraar in de klas. En met hem kwam de stilte binnen. Een korte tik op de tafel en ze stoven allen naar hun plaatsen.

Lot Vermeulen zat naast Hilda Wiersma op de eerste bank. En achter hen Miep Westervoort, alleen. Annie Reinders zat weer op haar oude plaats naast Loes de Groot. 't Was allemaal weer zo gewoon. Waren ze werkelijk twee maanden uit elkander geweest?

Lot keek eens om zich heen, toen de leraar begonnen was. 't Was tòch fijn ze allemaal weer terug te zien, bedacht ze. Daar had je Keesje Kroon met z'n gezellige rode wangen en Piet van Duin, die altijd op z'n potlood te bijten zat. Hij was warempel al weer bezig. En Miesje Gerritsen, die onder de zomersproeten zat. Niks erg, ze had tòch een lief gezicht . . . O, en Nine van Bergen had haar vlechten afgeknipt. Dat ze dat nog niet eerder gezien had. 't Stond haar leuk, dat korte

haar. Annie Reinders zag er nog pips uit, je kon goed zien, dat ze ziek geweest was.

En meneer Mol — Lots ogen dwaalden naar de geschiedenisleraar — nee maar, . . . meneer Mol, die had zowaar een nieuw pak aan, een donkerblauw met een rood stipje. Dat was een gebeurtenis.

Maar, waar hij het over had? Daar had ze nog niets van gehoord. Ze wist alleen, dat Maartens toch wel een beetje gelijk had: vakantie houden was heerlijk, maar 't was toch ook weer fijn om naar school te gaan en ze allemaal weer terug te zien. Nog nooit had ze 't zo sterk gevoeld: ze hoorden bij elkaar, zoals ze hier zaten. Ze werkten en ploeterden allemaal voor één zelfde doel. Ze zou goed haar best doen, net als 't vorige jaar; wedijveren met Dick Scheffer, die nummer één van de klas was. Ze wilde blijven, die ze tot nu toe geweest was, de beste van de meisjes. Dat mócht toch? Of . . . deed je er kwaad mee, als je zó dacht?

HOOFDSTUK II

't **W**as woensdagmiddag. Lot stond in de huiskamer en tuurde door het zijraam de weg af.

Nog niks te zien. Hè, waar bleven ze nou? 't Was al kwart voor twee en ze hadden afgesproken om halftwee naar 't bos te gaan. Ze moesten nog een grote wiskunderepetitie leren voor morgen, daarom wilden ze vroeg weer terug zijn. Tien voor twee . . . vijf voor twee . . . daar ging je vrije middag . . . Lot drentelde wat heen en weer, trok haar jas vast aan, en liep dan tòch weer naar 't raam.

„Wat loop jij toch te ijsberen,” zei Kees, haar dertienjarige broer, die met z'n meccano bezig was. „Laten de liefjes je in de steek?”

Lot deed, alsof ze de vraag niet hoorde, stampte alleen even ongeduldig met haar voet op de grond: hè, wat duurde dat nou lang . . . twee uur al . . .

Maar juist, toen ze de gang ingelopen was, rinkelden er fietsbellen. Ha, daar waren ze eindelijk.

Ze verscheen nog even in de deuropening, en riep met een vlugge blik naar Kees: „'k Ga, hoor. Zeg jij tegen moeder, dat we naar 't bos zijn? 'k Ben om vier uur weer thuis.”

Ze holde de gang door, greep haar fiets, en stak, al rijdende,

dreigend haar vinger omhoog tegen Hilda en Miep, die voor het tuinhek stonden te wachten.

„O, kind, mopper asjeblijft maar niet,” riep Hilda al van verre. Ze draaide zich om en wees naar haar achterband.

„Daar heb je de schuldige.”

„Lek?” informeerde Lot. Ze voelde op staande voet haar boze bui zakken.

„Nou, en òf, een spijker van heb-ik-jou-daar. Als ik Karels, de fietsenmaker, niet extra lief had aangekeken en niet gezegd had, dat er een „dame” op me stond te wachten — Miep begon opeens hard te kuchen — hadden jullie ’t vanmiddag zonder mijn liefelijk gezelschap moeten stellen.”

„En dat waren we vast nooit te boven gekomen,” grapte Lot.

„Nou, vooruit, opstappen, jongens, en racen, hoor!”

Ze reden achter elkaar aan, Lot met haar lange benen voorop. Het bos was een twintig minuten fietsen van het stadje verwijderd. Het was het eigendom van een oude baron, die een landgoed bewoonde op een uur afstand van de stad. Het was opengesteld voor fietsers en wandelaars. Alleen, zij mochten zich niet buiten de paden begeven. Roken was verboden en honden werden ook niet toegelaten.

Maar op al deze „verboden” hadden de meisjes weinig gelet. De oude baron kwam toch nooit in ’t bos en een boswachter hadden ze er nimmer gezien. Ze reden gewoonlijk één der bospaden in, zetten hun fietsen tegen een boom en begonnen dan op goed geluk een speurtocht dwars door de lanen en het struikgewas heen.

Soms zagen ze een eekhoorntje, dat ze met zacht gefluit probeerden te lokken. Maar dat lukte niet erg. Het beestje was schuw en hipte met z'n lange staart snel een hoge boom in. Dan weer wipte er een konijntje over het pad, dat haastig een schuilplaats zocht in de dichte struiken.

Op een keer hadden ze een dode kraai gevonden. Die lag zo maar midden op het pad, waarlangs ze kwamen. De snavel stond open, de ogen waren uitgepikt en door de bebloede veren heen zagen ze, dat het lichaam opengereten was.

Ze waren alle drie blijven staan om de dode vogel te beklagen. Miep vond het griezelig, wou liever doorlopen. Maar Lot zei: „Zielepoot, vast door een roofvogel aangevallen, kijk maar, z'n ogen zijn uitgepikt. Gemeen, hè? . . . Weet je wat? We gaan hem begraven.”

En toen hadden ze het diertje bij een denneboompje in de grond gestopt en een stokje erbij gezet. Dat stond er nu altijd nog.

In het bos was van alles te beleven. Ze hadden er wilde aardbeien gevonden en bosbessen. En mooie, gekleurde paddestoelen. Die hadden ze meegenomen en thuis tussen wat mos in een drijschaal gezet. En toen leek het net een klein stukje „feestelijkheid”. Maar je moest er voorzichtig mee zijn, want die paddestoelen waren zwaar vergiftig.

Nu zochten ze naar beukenootjes in de lange beukenlaan. Die lagen bij honderden over de grond verspreid.

„Niet te veel ervan eten, hoor!” waarschuwde Hilda. „Da's slecht voor je keel.”

„Ik neem ze mee naar huis,” zei Lot. „We bakken ze in een beetje boter, da’s lekker, zeg.”

Miep was ongemerkt wat van de anderen afgedwaald. Maar niemand lette daarop. Doch opeens waren ze haar helemaal kwijt.

„Waar is Miep?” vroeg Hilda, die zoekend rondkeek.

Lot keek op. „k Weet niet, ze zal vanzelf wel weer komen.”

Ze zochten weer verder, tot Lot haar beide mantelzakken volgepropt had. „Ziezo, zo kan ’t wel.”

„Waar zit Miep nou toch?” vroeg Hilda weer. „Begrijp je dat nou? Ze is zeker al een kwartier weg.”

„Och, die heeft zich natuurlijk ergens verstopt; vast achter die dikke boom daarginds, kom maar ’es mee.”

Ze slopen op hun tenen naar de boom, die op een vijftig meter afstand stond. Maar . . . geen Miep.

„Snap je dat nou?” vroeg Hilda bezorgd.

„Miep, flauwerd, kom ’es voor de dag,” riep Lot.

Geen antwoord.

„We gaan naar huis, hoor! Da-ag!” jekte Hilda.

Toen klonk opeens een zacht „oe-oe! oe-oe!” vanuit de verte.

„Zie je nou wel, dat ze ergens verstopt zit?”

„Ja, maar waar?”

„Miep, waar zit je? Geef antwoord!”

Het bleef stil. Ze zochten tussen het kreupelhout, ze snuffelden tussen de struiken, ze liepen om alle dikke bomen heen en dwaalden hoe langer hoe verder. Ze kwamen op een plek, waar ze nog nooit geweest waren.

Toen hoorden ze opeens een zacht gegiechel boven hun hoofden. Ze bleven allebei staan en keken omhoog.

„Daar zit ze warempel... boven in een boom!... Maar Miepje, hoe durf jij dat?” vroeg Lot.

„O, niks an, hoor! Kijk maar!” snoefde Miep. In een wip was ze naar beneden geklauterd en stond met één sprong op de grond.

En nu zagen Lot en Hilda pas, dat het een heel bijzondere boom was, die Miep gevonden had. Een romantische boom. De stam was scheefgegroeid en er zat een brede, diepe spleet in. De dikke, zware takken hadden overal knoestige uitsteeksels, zodat je er gemakkelijk inklimmen kon.

„Nou,” vroeg Miep triomfantelijk, „wat zeggen jullie ervan? Is dit geen prachtig plekje om je te verstoppen?”

„Hoe is 't mogelijk,” zei Lot in zich zelf, „dat we die nog nooit eerder ontdekt hebben!”

„Dat komt, omdat we altijd de andere kant uit lopen,” merkte Miep op. „Ik liep hier naar toe, omdat ik een vogel hoorde schreeuwen. En toen zat-ie hier in deze boom. Moe-ten jullie 'es kijken, wat een wildernis het hier is,” wees ze. „Hier komen vast niet veel mensen. Dit laantje hier loopt dood, zie je wel? En daarachter is een brede, droge sloot. Verder kun je niet. En daarginds, aan de andere kant, is het struikgewas zo hoog en dicht, daar kan vast niemand door- komen.”

„'t Is enig hier,” vond Lot, „'t Is net een kamertje.”

„Toe, jongens, laten we er eens inklimmen,” bedacht Hilda.

„Vooruit, Miep, jij eerst, jij bent zo'n heldin vanmiddag.”

In een ogenblik zaten ze alle drie in de boom, Miep het hoogst. Ze zwaaide lustig met beide benen en zong vrolijk: „Drie kleine kleuterjes, die zaten in een boom, boven in een boom.” En ze klom nog hoger.

„Voorzichtig, Miep, als er een tak breekt,” riep Hilda.

Plof! daar tuimelde een schoen van Miep naar beneden, rakelings langs Lots gezicht.

Die stond met één sprong op de grond. „Akelig kind, je laat me schrikken,” lachte ze. En ze gierden het alle drie uit, toen nummer twee ook naar beneden rolde.

Lot liep een eindje van de anderen weg. Ze wou de omgeving eens verkennen. Maar opeens kwam ze terug en riep verrukt: „Komen jullie eens naar beneden, ik wéét wat!”

„O, wacht, Lot is weer aan 't fantaseren, dat belooft wat, kom, Miep, van je troon af, kind.”

Maar Lot gunde zich niet eens de tijd om te wachten tot de anderen afgedaald waren. „Ik wéét wat . . . iets heel leuks!” riep ze naar boven. „Dit is ons geheime plekje, we vertellen het aan niemand, en als we naar 't bos gaan, gaan we altijd hier naar toe, naar ons hol.”

De anderen waren intussen naar beneden geklauterd.

„Goed, maar dan moeten we er ook een naam aan geven,” vond Hilda.

„Ja, Miep, jij hebt het hier ontdekt, bedenk eens gauw een naam.”

„Ik? Zo maar een naam bedenken? Weet ik niet, hoor!”

„Toe, verzin maar wat! Weet je niet iets, met „hol” erin of zo? Toe, jij hebt altijd zulke goeie opstellen, je kunt best wat fantaseren.”

„Met „hol” erin? Wacht 'es . . . O ja, ik weet het: Hollywood!” riep ze triomfantelijk.

Lot en Hilda schaterden van 't lachen. „Hollywood . . . kind, dat is een stad in Amerika . . . daar komen de filmsterren vandaan. Nee, hoor, dat doen we niet.”

„Laten we er dan alle drie nog eens over denken,” vond Hilda.

Ze keek met schrik op haar horloge. „Kwart voor vier al. We moeten nodig naar huis. Ik zit nog met die wiskunderip in m'n maag.”

„En ik niet minder,” viel Miep bij.

„Hè, jammer,” vond Lot, „net nou we zo'n mooi plekje gevonden hebben. 't Is hier zo fijn in 't bos.”

Langzaam liepen ze terug langs nauwe kronkelpadjes en smalle laantjes naar de lange beukenlaan, tot ze bij hun fietsen kwamen.

Dan reden ze haastig het bos uit, naar huis.

HOOFDSTUK III

W arm en hijgend van het harde fietsen kwamen ze bij Lots huis aan.

Met haar voorband duwde Lot het hekje open. Wie had dat nou weer dichtgedaan?

„Wat doen jullie?” vroeg ze. „Meteen naar huis of bij mij leren?”

„Ja, graag,” riep Miep, die geen kei in wiskunde was en heimelijk al op een invitatie van Lot gerekend had. „Help me asjeblieft met algebra, ik snap er geen lor van.”

„Goed, maar eerst thee, hoor, ik smacht van de dorst.”

Binnen vonden ze mevrouw Vermeulen en Riek, een oudere zuster van Lot, die moeder hielp in de huishouding.

Er was een gezellige, prettige sfeer in de kamer. Op een tafeltje in de erker stond een vaas met chrysanten. Door de open tuindeuren dreven mild de herfstgeuren naar binnen. Mevrouw zat te breien aan een truitje voor Lot en Riek borduurde een ontbijtlaken, dat de meisjes vol bewondering bekeken.

Lot spreidde nodigend haar handen uit, met een blik naar de divan. „Zet je neer, holbewoonsters!” lachte ze veelbetekend.

De meisjes vielen op de divan neer. „Alle drie thee?” vroeg Riek, die al opstond om in te schenken.

„Graag.”

„’t Was fijn in ’t bos, mams! U moest er toch óók nog eens heen gaan, ’t is er nóú zo mooi!”

„Ja, zaterdag, als vader thuis is.”

„Váder,” dacht Lot, „da’s waar ook, waar wàs die? Ze had hem sinds gister niet gezien.”

„Waar hangt die paps van mij nou weer uit? Alweer op reis? Altijd zaken, zaken, zaken . . . Ik later geen zakenman, hoor, kun je net zo goed op een hofje gaan wonen. Wat jullie?” Moeder lachte. „’t Valt wel een beetje mee, hoor!”

„Weet je, wat je doen moet?” raadde Riek. „Trouw met een orgeldraaier, kunnen jullie samen op stap gaan.”

„Ja zeg, een reuze idee,” vond Hilda, „en dan in een woonwagen de wereld door. Gezellig! Toe, vraag ons dan ook mee?”

„Niks, hoor, geen pottekijkers,” lachte Lot, „kunnen we missen als kiespijn.”

„Wie komt dáár aan?” zei Riek opeens, door ’t raam turend.

„Een heer! Moet die hier zijn?”

Ze keken alle vijf tegelijk naar buiten. Ze zagen iemand van de fiets afstappen, morrelen aan het hekje, dat Miep zo straks weer netjes gesloten had.

„O, ’k zie het al . . . de dominee,” zei Lot.

„De dominee?” herhaalde moeder, „en die is hier vorige week nog geweest.”

Er was opeens een vreemde schrik in haar ogen. Ze legde het breiwerk neer, liep haastig naar de deur.

Riek stond ook op, keek Lot aan. Haar lippen vormden een woord: „Jan.”

Er schoot een angst door Lot heen. Ze vloog naar de deur, achter Riek aan.

Er hing plotseling een vreemde spanning in de kamer. Miep en Hilda bleven achter. „Wat is er?” fluisterde Miep. „Waarom schrikken ze zo voor de dominee?”

„Ze zijn bang, dat er iets met Jan is. Die is toch immers in Nieuw-Guinea?”

„O ja, da's waar! Zou er wat gebeurd zijn? Zou hij . . .” Ze durfde 't woord niet uit te spreken. Opeens wenste ze, dat ze maar niet meegegaan waren met Lot.

De dominee was het tuinpad opgelopen. Moeder stond al in de open voordeur. Hij zag de schrik in haar ogen.

Hij stak geruststellend een hand op. „Alles in orde, mevrouw! Schrik maar niet!” riep hij haar toe.

„Gelukkig!” zuchtte Riek.

Bleek leunde moeder tegen de deurpost. Ze moest even bijkomen.

„Neem me niet kwalijk, dominee, ik dacht . . . ik schrok toch zó, toen ik u zag . . . U was hier pas nog . . . en nu alweer . . . U begrijpt het, je zit altijd in zorg over je jongen . . . en z'n brief is al een paar dagen over tijd . . .”

Dominee gaf moeder de hand. „Ik weet er alles van, mevrouw. 't Is zo te begrijpen. Maar gelukkig heb ik geen

slechte tijding. Nee, ik kom voor uw man. Is hij thuis? . . .
O, nee? Da's jammer!"

Dominee ging met moeder naar binnen. En de drie meisjes liepen de trap op naar Lots kamer.

Lot voelde haar benen nog trillen. Zó was ze geschrokken. Ze liep naar Rieks kamertje, haalde er een stoel vandaan en schoof die voor Hilda bij het tafeltje.

„Gelukkig, dat er niets met Jan gebeurd is,” zei Hilda nog. „Ja.” Lot staarde even voor zich heen. Dan sloeg ze haar algebraboek open om Miep te helpen.

Maar 's avonds in bed kon ze niet slapen. Ze lag op haar rug de duisternis in te staren. Ze zag moeder weer staan, bleek en ontdaan. Ze las weer de schrik in Rieks ogen. En nóg voelde ze het bonzen van haar eigen hart.

En dat alles om Jan. Jan, die de oudste was. Ze dacht aan het afscheid. Dat was moeilijk geweest. Ze wist nog, hoe ze met haar ogen had staan knippen om haar tranen tegen te houden. En met een heel vreemde stem had ze gezegd: „Hou je maar taai, hoor, ouwe jongen!” Maar op 't laatste nipper-tje had ze nog in z'n oor gefluisterd: „k Zal je niet vergeten, hoor!”

En nu? Hoe was het nu? Dacht ze dikwijls aan hem? Of dacht ze maar alleen aan zich zelf? Aan haar eigen leventje, aan haar pretjes met de vriendinnen, op school en thuis?

Hoe zou Jan het hebben, daarginds in dat verre land? Zou hij dikwijls aan huis denken? Zou hij wel eens verlangen naar hen allemaal?

„Ik zal je niet vergeten,” had ze gezegd.

Maar, Jan niet vergeten . . ., dat was niet alleen aan hem denken. Dat was ook nog iets anders. Dat was: iets voor hem dóen. Nee, niet alleen een brief schrijven of een pakje sturen. Het was nõg iets anders. Had ze dat al gedaan vandaag? Ze wist het niet meer. Hoe kon je toch zo gedachteloos bidden! In de stilte van de nacht vouwde ze haar handen.

„Bewaar hem, Here, bewaar hem,” fluisterde ze. Breng hem weer bij ons terug, bewaar ons allemaal . . .”

Er sloeg een klok ergens twaalf slagen.

Toen keerde ze zich om en viel spoedig in slaap.

HOOFDSTUK IV

Er was een nieuw meisje in de klas gekomen. Ze kreeg een plaats naast Miep Westervoort, vlak achter Lot en Hilda.

Ze heette Gerda Wamelink en ze woonde in een dorp, ongeveer drie kwartier fietsen van de stad.

Het was een groot, fors meisje, met een paar schrandere ogen in een rond, open gezicht.

Lot en Hilda namen aanvankelijk niet bijzonder veel notitie van haar, maar Miep sloot onmiddellijk vriendschap. Ze wist al heel gauw enkele bijzonderheden uit Gerda's leven. Dat ze gewoond had in de buurt van Rotterdam, dat haar vader dierenarts was en dat ze om de gezondheid van Gerda's moeder verhuisd waren naar dit dorp op de zandgrond, waar haar vader een praktijk had kunnen overnemen.

Of ze 't prettig vond, die verhuizing? Nou, eerlijk gezegd, niet zo heel erg. 't Was hier alles nog zo vreemd.

Ginds had ze haar vriendinnen met wie ze elke dag heen en weer ging naar school in Rotterdam. Dat was gezellig, zo met elkaar in de bus. En nu moest ze fietsen, omdat de busdiensten hier niet aansloten op de schooluren. Daar moest ze wel erg aan wennen.

„Maar we hebben een fijne school hier,” zei Miep geestdriftig. „We hebben een eigen H.B.S.-club, we geven een krant uit en elk voorjaar is er een fuif. O, en dan is er nog veel meer: een zangkoortje, we maken wandeltochten en zo, maar dat zul je allemaal vanzelf wel merken.”

Gerda bleek een vlugge leerling te zijn. Dat hadden de leraren al heel gauw gezien. Maar dat ontging ook de leerlingen niet.

Op een morgen stonden ze met een clubje voor de H.B.S. te praten, toen Gerda rustig kwam aanfietsen. Ze keken allemaal op, toen ze afstapte en hoog en recht het hek doorging om haar fiets weg te brengen.

„Da's een kei hoor!” zei Frits van Leeuwen, met een hoofdbeweging naar Gerda. „Daar krijg jij een kwaje concurrent aan, Lotje.”

Lot haalde de schouders op. „Mij een zorg, ik zal me er heus niet druk over maken.”

Maar 's avonds, toen ze over haar boeken gebogen zat, schoten die woorden van Frits haar toch weer te binnen.

Vreemd, waarom werd ze daar nou een beetje vervelend van? Frits had toch niks verkeerd gezegd! Ze staaarde even over haar boeken heen.

Maar opeens veerde ze overeind. Kom, vooruit, hoor, geen gezeur, ze ging hard aan de slag. Ze zou werken, werken, dat de vonken er afvlogen.

Eerst maar die aardrijkskunderepetitie. Een tijdlang was het stil. Af en toe mompelde ze wat namen, bestudeerde dan

weer nauwkeurig de atlas en sloeg eindelijk met een harde slag haar boeken dicht.

Ziezo! dat was dàt. Sloeg het daar al halfnegen? Dan eerst maar naar beneden om thee en dan straks die Franse vertaling nog.

Zingend daalde ze de trap af, stond binnen een minuut in de kamer. Even bleef ze staan, de deurknop nog in de hand.

Tjonge, wat was het hier gezellig met die grote schemerlamp aan. In een oogwenk nam ze de situatie op. Moeder en Riek waren aan 't handwerken, Kees zat bij de tafel met een boek. En vader . . . die was zowáár thuis, zo maar midden in de week. Zat rustig met een krant bij de haard. Dat mocht wel van de daken gepredikt!

„Wat zitten jullie hier knus!” riep ze verrukt uit. „En ik, arme stakker, zit daarboven maar in m'n allenigheidje te ploeteren.”

Moeder legde het breiwerk neer, schonk meteen thee in. Ze keek Lot in haar vriendelijke ogen. 'n Makkelijk kind, 'n vrolijk kind, dacht ze. Daar had ze weinig zorg mee.

„Maak maar gauw voort,” zei ze, „dan kun je ook nog een poosje bij ons zitten.”

„'s Kijken,” overlegde Lot, „of ik klaar kom, maar 'k moet nog een hele vertaling. Bully heeft zo dwaas veel opgegeven. Ben jij al klaar, Kees? Wat lees je daar?”

Lot keek aandachtig naar de titel van Kees' boek, terwijl ze langzaam haar thee dronk.

„Een roversverhaal! . . . spannend, jô! . . . Ze zitten op een

eiland ergens midden in de oceaan,” zei Kees, zonder op te kijken.

„Zeg, Lot, pas je vanavond het truitje even?” vroeg Riek, het breiwerk neerlegend.

Lot stond op. „Is 't af? Laat 's kijken! 't Is mooi geworden, zeg, met die verschillende kleuren. Fijn, dat jij 't afgemaakt hebt; kan ik 't volgende week aan naar school.” Riek kreeg een amicale klap op haar schouder.

„Ziezo! en nou verdwijn ik weer naar de eenzaamheid.”

Ze liep langs vaders stoel, wipte in 't voorbijgaan even op de leuning neer en streek hem door z'n grijzende haren.

„Toe, paps, heb je nou geen één woord over voor je jongste dochter? Zeg nou 'es, dat je medelijden met me hebt, omdat ik hier niet blijven kan in dit liefelijke gezelschap.”

Vader liet de krant zakken, keek haar lachend aan. „Ik? Medelijden met jou? Zo'n flinke meid? Geen kwestie van, hoor! Dag, Lotje, m'n afgodje! Werk jij maar hard, hoor! Wij zullen wel luieren.”

Lot stak lachend het puntje van haar tong uit en verdween naar boven.

Ziezo! en nou de Franse vertaling. Maar waar was 't woordenboek? Daar had ze straks ook al naar gezocht. Ze keek haar boeken nog eens langs. Maar 't stond er niet. Zou Kees 't gebruikt hebben? Even vragen.

Ze stond al boven aan de trap en galmde door 't huis: „Kees! Kee . . . ees . . . !”

Beneden ging een deur open. „Wat moet je nou weer van me?”

„Weet jij, waar 't Franse woordenboek is?”

„'t Franse woordenboek? Weet ik niks van, gebruik ik nooit.”

Boem, de kamerdeur sloeg weer dicht.

Hè, was ze nòg even ver! In plaats dat Kees nou 'es hielp zoeken. Aan jongens had je ook nooit wat.

Ze liep terug naar haar kamertje, keek voor de zoveelste maal al haar boeken na. In weken had ze 't niet gebruikt; nu móést

ze 't hebben voor die vertaling. Waar kon dat woordenboek toch uithangen? Wacht 'es, bij Jans boeken misschien? Dat zou nog kunnen.

Ze liep naar de jongenskamer, snuffelde op de boekenplank. Nee, hoor, ook niet. Dan in 't kastje misschien? 's Kijken.

Boeken, boeken en nog eens boeken, allemaal van de M.T.S. Maar hier dan, wat was dat, dat dikke boek? . . . Ja, warempel, daar had ze 't. Gelukkig.

Ze bleef nog even neuzen tusschen de boeken en wat kleine bezittingen van Jan, die hier bewaard lagen: een paar radio-lampen, een kapotte zaklantaarn, een ouwe transformator. Wat hadden zulke jongens toch een rommel!

En wat lag dáár, in dat hoekje? Ze haalde een doosje te voorschijn. Nee maar! Die had hij zeker over 't hoofd gezien, vergeten mee te nemen. En nu lagen ze hier maar. Wat zou ze ermee doen? Laten liggen? Dat zou jammer zijn! Aan vader geven dan? Nee, wacht 'es. Ze wist wat. Even tellen. Eén, twee, drie . . . zes waren er. Kwam prachtig uit. Niks zeggen. Woensdagmiddag, als ze naar 't bos gingen. Zou je Miep en Hilda zien kijken.

Ze nam het doosje mee naar haar kamertje en borg het in haar kastje, achter een stapeltje linnengoed. Even moest ze lachen, als ze dacht aan Mieps gezicht.

Toen boog ze zich weer over haar boeken. En nou alle gedachten op zij, Lot Vermeulen! Die Franse vertaling móet en zàl goed zijn; minstens een acht, begrepen?

Een uur lang was het stil. Alleen het geluid van een kras-

sende pen over papier, van een mond, die af en toe een woord prevelde. Lot Vermeulen werkte.

Om tien uur sloeg ze haar boeken dicht. Beneden was de radio aangezet. Vaag drongen de tonen van een mars tot haar door. Hè, nu nog even je onderdompelen in de sfeer van warmte en gezelligheid, vóór je naar bed moest.

Ze knipte het licht uit en ging neuriënd de trap af.

HOOFDSTUK V

Meneer Van Waveren stond voor de klas. Een stapel gemaakte proefwerken lag vóór hem.

„Jongelui,” — och, heden, dacht Lot, nou eerst nog weer een preek — „dit proefwerk is over 't algemeen slecht gemaakt. Dat moet beslist een volgende keer beter. En anders zal ik strenge maatregelen moeten nemen. Houd je dus voor gewaarschuwd.”

Hij nam de stapel langzaam op en begon ze één voor één uit te delen. Het regende drieën en vieren, hier en daar zelfs een twee.

„Hilda, 'k had van jou ook beter verwacht; een kale zes maar. Jij kunt beter, meisje! Miep Westervoort vijf, Lot Vermeulen acht, Scheffer acht, Gerda Wamelink negen. Dat was goed werk, m'n compliment, hoor! Ziezo, we gaan beginnen.”

Miep gaf Lot een por in haar rug, fluisterde: „Tòch nog een vijf, zeg! Nooit gedacht. Wat heb jij?”

Lot hield haar proefwerk in de hoogte. „Een acht? O! Gerda een negen.”

Ja, dat hoefde Miep nou heus niet meer te herhalen. Dat had Lot best gehoord. Ze zat erover te denken. Hoe kon dat nou? Dat zij geen negen had? Ze had zó zitten blokken op die repetitie, kende bijna alles uit haar hoofd. Nou ja, een acht

was toch ook een mooi cijfer. Maar vroeger was zij altijd de hoogste, en nou, tegenwoordig . . .

„Ben je erbij, Lot Vermeulen?” De leraar zweeg even en keek Lot recht in de ogen. Lot schokte verschrikt overeind en was plotseling een en al aandacht.

Om twaalf uur, toen ze hun jassen stonden aan te trekken, kwam Gerda met de uitnodiging of ze die middag in Oostervoort bij haar wilden komen. 't Was nu nog goed weer en moeder vond het best, dat ze alle drie kwamen. Ze mochten op haar eigen kamer zitten; ze zouden wat muziek maken, foto's kijken en zo, 't zou best een gezellige middag worden. De meisjes keken elkaar aan. Miep glunderde. Hilda zei: „Graag, als de anderen tenminste óók . . .”

Ze zweeg opeens, want Lot stond achter Gerda's rug te wenen: „Nee . . . nee . . . niet doen!” 't Was immers woensdag en ze hadden afgesproken nog een middag naar 't bos te gaan. 't Kòn nu nog, 't was een mooie, zonnige oktoberdag en ze had zo'n prachtig plan bedacht. Dat moest vanmiddag gebeuren.

„Nou, wat doen jullie?” drong Gerda aan.

„Mogen we zaterdag komen in plaats van vandaag?” vroeg Lot. „Dan kùnnen we beter, zie je.”

„O, natuurlijk, da's ook goed. Zaterdag dan. Als 't weer dan maar goed is.”

Ze liepen naar het fietsenhok. „Zullen we vragen of Gerda vanmiddag meegaat naar 't bos?” fluisterde Miep.

„Bèn je nou helemaal? Dat doen we niet, hoor! Het is een ge-

heim van ons drieën, daar halen we niemand bij,” vond Lot. Ze dacht aan het doosje in haar kastje en aan de naam, die ze bedacht had voor de holle boom.

„Jammer,” peinsde Miep. Ze vond Gerda een aardig kind. Ze was reuze knap en toch deed ze zo gewoon. En ze stond altijd voor je klaar, als je in de knoei zat. Waarom deed Lot nou zó? 't Was niks voor haar om onaardig te zijn. Ze wist toch best, dat Gerda in Oostervoort nog geen vriendinnen had.

Bij een zijstraat zwaaiden Miep en Hilda af. „Tot straks, hoor! Halftwee zijn we bij je, als m'n achterband geen gekke kuren heeft.”

„Oké!”

Lot fietste met Gerda verder. De weg naar Oostervoort liep een eind voorbij het bos, waar een kruispunt van wegen samenkwam. Hier moest Gerda links afslaan en dan nog een half uur fietsen, vóór ze thuis was. Meestal gingen ze gezamenlijk de weg naar huis terug, ook met leerlingen van andere klassen. Maar vandaag had ze zich wat verlaat, zodat de anderen al weg waren.

„Zijn jullie al lang vriendinnen?” vroeg Gerda, toen ze met Lot verder fietste.

„O ja, al van de lagere school af. We hebben altijd in dezelfde klas gezeten. Maar ik ben bang, dat Miep het van 't jaar niet haalt.”

„Dat zou jammer zijn!” zei Gerda hartgrondig.

„Ja, maar in wiskunde is ze zwak, zie je.”

„Dan moeten we haar helpen. Dat scheelt beslist een stuk, zul je zien. Ze móet er komen,” zei Gerda met overtuiging. Ze vertelde een voorval uit Rotterdam van één van haar vriendinnetjes daar. „Nou, en die is er ook gekomen,” besloot ze, „en die vond ik veel slechter dan Miep.”

„Ja, dat kan wel . . . nou, wie weet, misschien haalt ze 't nog wel,” veronderstelde Lot. „Ziezo! ik bèn er. Tabee, hoor!” Ze zwaaide linksaf het tuinhak in.

Gerda stak haar hand omhoog en reed verder.

Lot fietste het huis om, naar de schuur. Fijn van Gerda, dacht ze, om zó over Miep te praten. Ze kende haar nog maar zo kort. Ja, Miep had wèl gelijk: Gerda was een aardig kind. En waarom wilde zij dan niet, dat Gerda meeging naar 't bos vanmiddag? En waarom had ze heimelijk ook niet veel zin om naar Oostervoort te gaan? Och, ze wist het niet. Of, tòch wel? Nou ja, daar wou ze nóu liever niet over denken.

Ze begon een vrolijk liedje te fluiten. „Ha, pannekoeken!” riep ze, toen ze de keuken binnenkwam en moeder met bakken bezig zag. „Mams, wat fijn! Daar heb ik nou juist zo'n trek in . . .”

„Dat heb ik zeker geroken vanmorgen.” Moeder draaide zich even om van 't vuur. „Wacht, hier is een mislukking! Pak maar gauw een vork. Heb je vast een voorproefje. En dek jij dan even de tafel, Lot. Riek is nog boven bezig.”

„Lekker, mams,” zei Lot met een volle mond. Dan verdween ze met een stapel borden naar de kamer.

„Er is een lange brief van Jan gekomen,” vertelde moeder,

toen ze aan tafel zaten. „Alles is goed, gelukkig, maar hij zit nu midden in de rimboe.”

„Mag ik hem lezen?” vroeg Kees.

„Straks, als we klaar zijn.”

„Ik eerst, hè moeder, want ik ben z'n enige broeder.”

„Hoor dat ventje 'es!” smaalde Riek. „Broeder!”

„Nou, 't is toch zó. Of wou jij beweren, dat je ook een broeder was?”

„Nee, een „poffert”,” lachte Lot, die vóór 't eten nog even in een damestijdschrift had zitten bladeren en vluchtig een opschrift gezien had: „Broeder of poffert”.

„Zeg, Lot,” vroeg Kees opeens, „dat nieuwe kind bij jullie in de klas, je weet wel, uit Oostervoort, die is zo knap, hè? De knapste van de klas.”

„Hoe weet jij dat nou?”

„Nou, 'k heb toch zeker oren! Is 't dan niet zo?”

„Heel gewoon, hoor!” mompelde Lot.

„'t Is niet waar, z'is reuze knap. Annie Scheffer heeft het zelf gezegd. En die weet het van Dick. Ze is de beste van de hele school.”

„Ga weg, zul jij zeker weten.”

„Nou, 't is tòch waar. Ze zeggen het allemaal. Hoef jij toch niet nijdig om te worden?”

„Kom, Kees, dooreten, straks moeten we weer op jou wachten,” waarschuwde moeder.

De beste van de hele school, de knapste van de klas, dacht Lot. Onzin, niks van waar. Dick Scheffer was minstens even

goed. Nou, en zij zelf dan? Ze had toch zeker ook altijd mooie cijfers? Dat was toch zo? Ja, dat was wel zo. Maar tòch was Gerda beter. Altijd was ze beter.

„ . . . Hoef jij toch niet nijdig om te worden?”

Nee, nijdig niet, en tòch was ze er vervelend van. Waarom?

Wat wàs dat nou?

Bah! ze had opeens het land aan zich zelf.

HOOFDSTUK VI

Die middag liepen ze door de lange beukenlaan, die bezaaid lag met stervende bladeren. Ze gingen naast elkander voort, de handen in de zakken, terwijl ze met hun voeten door de afgevallen bladeren schuifelden.

Wat laat zonlicht speelde door de bomen met hun wonder-schone kleurenschakering van goud en geel en rood-bruin. Telkens viel een blad ritselend naar beneden.

In het bos hing een frisse, pittige geur van vochtige aarde en van dennen en vergaand blad.

„Jongens, ruik toch 'es, hoe heerlijk,” zei Lot, die plotseling staan bleef. „Steek je neus 'es in de lucht, Miep, en haal 'es goed adem. Kilo's gezondheid doe je hier op.”

„Zó moest je uren kunnen doorlopen,” vond Hilda, „met dat geruis om je heen en die heerlijke, pittige lucht in je longen.”

„Zullen we 'es doen, wie 't eerst aan 't eind van de laan is?” stelde Lot voor. „Vooruit, jongens. Ik zal tellen: één, twee, drie! daar gaat-ie!”

Ze stoven vooruit. Lot, met haar lange benen, had al gauw een voorsprong. Het blonde haar wapperde in de wind. Dan kwam Hilda, zwaaiend met beide armen. En hijgend en puf-fend kwam Miep achter haar aan. „Ik kan zo hard niet, hoor! Jullie ook, met je lange stelten.”

„'t Was tòch fijn!” vond Hilda. Ze stonden nog te hijgen, met kleuren als boeien.

„Maar nou gaan we naar ons plekje,” commandeerde Lot.

„Weten jullie de weg nog?”

„Ja, ik wel,” zei Miep, „hier linksaf dit smalle laantje in.”

„Hebben jullie al een naam bedacht?” vroeg Hilda.

„Gunst nee, glad vergeten.”

„Ik wèl,” zei Lot, „een heel mooie, en ik heb nog wat anders ook. Zullen jullie zó wel zien.”

Ze liepen verder. Miep wist nog precies de weg. „Hierlangs,” wees ze, „we zijn er zó!”

En toen stonden ze opeens in hun kamertje bij de holle boom. Het was er geheimzinnig stil. Geen ander geluid dan het zachte suizen van de wind in de boomtoppen. En ergens in de verte de schorre schreeuw van een ekster.

„Mag ik jullie uitnodigen plaats te nemen?” vroeg Lot, met een handgebaar naar de onderste takken. „We gaan ons geheime hol inwijden, het hol van de drie jonkvrouwen.”

Miep en Hilda gingen zitten en keken nieuwsgierig naar Lot, die een schrift uit haar mantelzak te voorschijn haalde en met een donkere stem begon te lezen: „Hier is het geheime hol van de drie jonkvrouwen van „Milóhil”.”

„Van wat?” vroeg Miep.

„Stil nou,” zei Hilda, „laat ze nou verder gaan.”

„Mi-ló-hil, de naam van deze plaats, is samengesteld uit de drie namen der edele jonkvrouwen: Mi van Miep, ló van Lot en hil van Hilda.”

„O, Lot, hoe heb je 't zo prachtig bedacht,” lachte Hilda. Maar Lot ging met dezelfde sombere grafstem onverstoort verder:

„Het is ten strengste verboden dit hol te ontdekken, deze boom te ontwijden of iets uit z'n geheime diepten te ontvreemden. En thans verklaar ik, dat hiermee de plechtige inwijding is geschied. We zullen nu overgaan tot onze eerste, geheime handeling.”

Miep en Hilda zaten zwijgend in afwachting van wat er nu verder gebeuren zou. Wat had Lot nog meer voor dwaze dingen bedacht?

Ze stond vóór hen met een geheimzinnig gezicht en tastte onnodig lang in de zak van haar mantel. Eindelijk haalde ze een doosje te voorschijn en begon dat met veel omhaal open te maken.

„Asjeblijft, ga je gang, edele jonkvrouw.”

Ze hield Miep het doosje voor met een strak, onbewogen gezicht.

Maar die zette verschrikte ogen op. „Wat? . . . sigaretten? . . . En ik heb nog nooit gerookt!” Ze keek wat ontsteld van Lot naar Hilda, maar pakte dan toch een sigaret uit het doosje.

„Ziezo! Flinke meid!” waardeerde Lot.

„Asjeblijft, Hillegonda! Jij kent het klappen van de zweep wel met zoveel broers.”

„Kind, hoe kom je dáár aan?” vroeg Hilda wantrouwend, maar nam er toch een.

Lot lachte geheimzinnig, terwijl ze zelf ook een sigaret tussen haar lippen stak.

Miep moest opeens denken aan haar beide, veel oudere zusters, die altijd zo angstvallig waakten over haar, het kind, zoals ze haar zo graag noemden. Ze moesten 't eens weten, dacht ze met heimelijke pret, dat ik hier zit met een sigaret tussen m'n vingers.

„Lucifers, Lot?” vroeg Hilda.

Lot gooide Hilda het doosje toe. Natuurlijk, ze had voor alles gezorgd. Een ogenblik later zaten ze genoeglijk naast elkander te dampen, Lot en Miep op de onderste tak en Hilda een tak hoger.

Maar Miep voelde zich toch niet erg behaaglijk. Bah! hoe konden ze dat nou lekker vinden, die vieze tabakssmaak in je mond. Maar, ze zou zich groothouden. Die sigaret rookte ze op, vast! Net doen als Lot en Hilda. Die hadden 't natuurlijk al eens vaker gedaan. Kon je wel zien.

Ze keek naar hun vingers, naar de wijze, waarop ze hun sigaret vasthielden. Naar het kleine rookwolkje, dat Lot de lucht in blies en waarbij ze gewichtig één oog dichtkneep.

„Hoe kom je d'r eigenlijk aan?” vroeg Hilda.

„Eerlijk gestolen!”

„Nee, zeg 'es, van je vader gekregen?”

„Bèn je nou?”

„Nou, hoe dan?”

„Ja-a-a,” lachte Lot geheimzinnig, „da's nou 't geheim van de smid.”

„Toe, vertel 'es?” bedelde Hilda.

O, ik wou dat jullie ophielden... dat we weg konden, dacht Miep, ik word zo vreselijk naar... zo draaierig... zo...

Ze zei geen woord, zat heel stil vóór zich te kijken, de sigaret onbeholpen tussen duim en wijsvinger.

En intussen vertelde Lot van haar vondst in Jans kastje op die bewuste avond, toen ze naar 't Franse woordenboek gezocht had. „En zeg jij nou maar 'es, aan wie horen die sigaretten nou?” besloot ze.

Hilda haalde haar schouders op. „Ja, eigenlijk aan Jan, maar je kunt moeilijk zo'n halfvol, verformfaaid doosje naar Nieuw-Guinea sturen.”

„O, zó, dat vond ik ook. Dies heb ik ze me maar toegeëigend en jullie meteen bedacht, de eerlijke vindster en haar onafscheidelijke vriendinnen. Hoe zeg ik dat?”

„Hé, Maria, doe ook 'es een mond open.” Lot gaf Miep een por in haar zij.

Maar Miep gaf geen antwoord, zuchtte alleen een paar keer heel diep.

„Kind, wat is er met jóu? Je ziet zo wit als een doek.”

Lot en Hilda sprongen uit de boom. „Van 't roken natuurlijk,” fluisterde Hilda, „ze heeft het nooit eerder gedaan.”

„Ben je naar? Zullen we naar huis gaan?” vroeg Lot. Ze sloeg beschermend een arm om Miep heen.

Miep liet haar hoofd op zij vallen, sloot even de ogen. Nog steeds hield ze de sigaret tussen haar vingers geklemd.

Maar opeens deed ze haar ogen open, rechte haar lichaam en gooide met een wijde zwaai het eindje sigaret achter zich het bos in. „Ik wil die rommel nooit meer hebben, horen jullie dat? Nooit meer! Bah! ik ben er zó ellendig van, zó ellendig.” Ze sloot haar ogen weer.

„Hadden we maar wat water,” klaagde Hilda.

„Stil maar,” fluisterde Lot, „t gaat zó wel weer over. Weet je wat? We gaan hier zitten, op de grond. Kom maar!”

Ze ging naast Miep zitten. „Leg je hoofd maar tegen mij aan,” zei ze, „zó, ja. En blijf dan even rustig zitten, dan zakt het vanzelf wel.”

Een ogenblik zaten ze zwijgend bij elkaar, Miep haar hoofd steunend tegen Lots schouder. Af en toe zuchtte ze diep.

Het was nu heel stil in het bos. Alleen een zacht gesuis in de bomen. En heel in de verte het geronk van een motor op de straatweg.

Maar plotseling vloog een vogel vlak bij hen, krijsend, uit een boom omhoog. Ze schrokken van dit schrille geluid.

Miep lichtte haar hoofd even op, maar liet het meteen weer zakken. Dan was het weer stil.

Jammer, dacht Lot. Ze waren zo leuk begonnen vanmiddag. Dat Miep daar nou ook niet tegen kon, één zo'n sigaretje. Zelf vond ze roken ook niet bepaald lekker, als ze eerlijk was. Ze had het plan alleen bedacht, omdat ze 't zo avontuurlijk had gevonden hier in 't bos een geheim met z'n drieën te hebben. Maar, als ze dit geweten had.

Ze keek eens naar Hilda. Die zat voor de variatie ook al met

haar ogen dicht. Welja, ze leken nou net op een stel ouwe juffrouwen, die uit te rusten zaten van de wandeling: ogen dicht, handjes in de schoot. Ze kon het niet helpen, maar ze kreeg opeens zin om iets dwaas te doen, om hard te gaan zingen of om Hilda eens flink door elkaar te rammelen. Maar ze moest wel stil blijven zitten om Miep, die nog steeds tegen haar aanleunde.

Eindelijk lichtte Miep haar hoofd op en keek om zich heen. „Hoe is het,” vroeg Lot, „zakt het wat?”

Miep knikte en kwam langzaam overeind. Ze had nu wat meer kleur op haar gezicht en haar ogen stonden ook niet meer zo flauw.

„Zullen we dan nou naar huis gaan?” stelde Lot voor.

„Ja, asjeblijft,” zei Hilda, „’k ben zo koud geworden als een kikker.”

Rillend stond ze op.

Miep stond zich geuwend uit te rekken. „Da’s ééns en nooit meer van m’n leven.”

Het kwam er zó hartgrondig uit, dat Lot en Hilda in lachen uitbarstten. „O, kind, dat zielige gezicht van jou, zo in-bleek, om nooit te vergeten. En jij met je ogen dicht, Hil, . . . we zaten hier net als drie ouwe juffrouwen, zó uit een hofje weg-gewandeld.”

„Nou, laten we dan asjeblijft gauw naar dat hofje teruggaan. Miep staat te springen om weg te komen, dat arme kind.”

„Niks hoor,” protesteerde Miep, „’t is alweer over.”

„Maar de aardigheid is er nou toch af,” vond Hilda.

„Ja, we gaan maar,” besliste Lot. „O, wacht, m'n doosje nog. Of zal ik het maar hier laten? . . . Ik weet wat,” overlegde ze bij zich zelf.

Ze wikkelde het doosje met de drie sigaretten in het schrift, dat ze bij zich had en verstopte het in de diepe spleet van de holle boom. Dan hoef ik het thuis niet weg te moffelen, dacht ze.

„Ziezo! dat vinden we een volgende keer wel weer eens terug. Nou, dan gaan we maar.”

Lot en Hilda namen Miep in hun midden en staken allebei een arm door de hare. „Daar gaan de jonkvrouwen van Milóhil,” lachte Hilda.

Maar Miep bleef opeens stilstaan. „Kijk 'es, wat is dat dáár?” wees ze.

„Wat? . . . Wáár?”

„Dáár, bij dat bosje, allemaal rook, kijk dan!”

„Och, welnee, kind, verbeelding. Jij hebt de schrik van de sigaret nog te pakken. Kom nu maar!”

„Nee, heus, kijk dan, dáár! 't Rookt daar.”

„Ja, Lot, ze heeft gelijk, ik zie het ook; er brandt wat, vast!”

„O, kinderen!”

Een felle schrik schoot plotseling door Lot heen. Brand, brand in 't bos. Als dat waar was?

„Maar, hoe kan dat dan?” vroeg Lot. „Hebben wij dat dan gedaan? We hebben toch geen lucifer op de grond gegooid? Dat zou wel heel stom zijn.”

Ze tastte in haar mantelzak. „Nee, kijk maar, de afgebrande

heb ik in 't doosje gestopt. En onze sigaretten hebben we uitge-
getrapt op de grond, dat weet ik zeker."

„Ja," knikte Hilda, „ik ook."

„Maar, Miep, jý dan? O, wacht 'es, ik weet het opeens. Jij hebt je sigaret weggesmeten, toen je zo naar was. En wij hebben je maar stil laten begaan. Wat stom! wat eendachtig! dat we dáár niet bij gedacht hebben."

„Wat moeten we nou?" vroeg Miep, met bange ogen.

„Erheen gaan natuurlijk; zien, dat we 't zo gauw mogelijk uit krijgen. Kom!"

Op een afstand hoorden ze al het geknister van vlammen, die een gretig voedsel vonden in de afgevallen bladeren en in de droge twijgjes, die op de grond verspreid lagen.

„O, kijk toch 'es," riep Lot ontsteld. Ze wou haastig het vuurtje uittrappen. Maar dat ging zo maar niet.

„Voorzichtig," waarschuwde Hilda, „pas toch op je kleren."

„Vooruit dan, helpen jullie dan toch mee," riep Lot met een huilerige stem, „'t hele bos gaat eraan. 't Heeft immers in weken niet geregend."

Miep kwam aanlopen met een dikke tak, wou proberen het vuur uit te slaan. Maar in plaats daarvan laaide een grote vlam hoog op als een vurige, venijnige slang.

„Zó niet, zó niet," gilte Lot. „Dan wordt het immers juist erger."

„O, wat moeten we toch? Dat hier ook geen water is," kermde Hilda.

Miep begon te huilen. „Hadden we 't maar nooit gedaan!"

Hadden we . . . was ik maar . . .”

„Hou nou op met dat gejang,” driftigde Lot, „dat helpt immers niks. Dat vuur moet uit. Vooruit, trappen, stampen, zo hard als je kunt.”

Maar Miep en Hilda durfden niet goed. „’t Is veel te gevaarlijk, Lot, als je kousen vlam vatten!” waarschuwde Hilda.

„Maar het móet uit. Als het ginds bij die struiken komt, zijn we verloren.”

Zijn we verloren, dreunde het in Lots oren na. Ze keek eens wanhopig om zich heen. Had ze maar nooit dat dwaze plan bedacht. Ze wist best, dat ze hier niet roken mochten in ’t bos. ’t Stond met grote letters op een bord bij de ingang. Háár schuld was het. Haar schuld alleen, als het hele bos eraan ging. Kijk nou, dáár weer nieuwe vlammen; al verder ging het. En dan die verstikkende rook!

„Laten we toch hulp gaan halen,” huilde Miep weer.

„Ja, Lot, laten we naar de boswachter gaan,” viel Hilda bij.

„Nee,” gilde Lot. In een flits zag ze voor zich politiemannen met strenge gezichten, die hen meenamen naar het bureau. Ze hoorde de boze stem van de oude baron. Zij, Lot Vermeulen, was de schuldige, want zij had sigaretten en lucifers meegenomen naar het bos. Zij moest de straf dragen, want zij had het hele bos vernield. De angst maakte haar radeloos. Haar hart klopte wild en onstuimig in haar lichaam. Ze had een gevoel of het barsten zou.

Eén ogenblik stond ze besluiteloos. Zouden ze dan maar weghollen, weg van deze vreselijke plaats?

De boel maar laten branden? Niemand hoefde immers te weten, dat zij hier geweest waren?

Maar nee, dan zou ze geen ogenblik rust hebben, vanavond niet, morgen niet, nooit meer misschien.

Ze móest . . .

Opeens flitste er een gedachte door haar heen. Als ze maar iets zwaars had, dat ze bovenop die vlammen kon gooien.

Dan móest het vuur doven. Maar wát?

„Ik weet het,” riep ze. „Blijven jullie hier, 'k ben zó terug.”

Ze holde naar de lange beukenlaan. Daar spreidde ze haar mantel uit op de grond. Met haar handen veegde ze de bladeren op zij en begon als een dolle haar mantel met aarde te vullen. Dan rende ze terug en liet met doffe smak het zand op de vlammen neerkomen. Het gaf een vreemd sissend geluid. Even was het of de aarde het winnen zou. Maar de vlammen gaven zich maar niet zó gewonnen. Ze kropen weer omhoog, links en rechts, van alle kanten, als kleine, boosaardige tongen, die begerig om zich heen lekten.

Lot holde weer terug naar de beukenlaan. „Kom mee, jullie ook, vooruit, je jassen vol, gauw!”

Met hun drieën renden ze heen en weer naar de beukenlaan, schepten met hun handen hun mantels vol en lieten telkens een golf zwarte aarde op het vuur neerkomen.

Hun handen? Daar dachten ze niet aan. Wat gaf het of die eruit gingen zien als van een slootgraver? Als de vlammen maar doofden, als dat vreselijke vuur maar uitging.

Zou het lukken?

„O, Lot, het helpt, het helpt!” juichte Hilda. „Vooruit, nog meer!”

Ze renden weer terug. En nòg eens en nòg eens weer. Ze draafden, ze holden. Ze struikelden haast over hun eigen benen. Ze graaiden met hun handen in de aarde, zó lang, tot eindelijk het vuur bedwongen was.

Nog een paar laatste vonken, een klein vleugje rook, en de

virige massa van daareven was veranderd in een nietig hoopje grauwe as, overdekt met een laag aarde.

„'t Is út, 't is werkelijk út,” zei Lot, en het was of er tranen in haar stem waren.

„O, kinderen, wat ben ik dankbaar, ik wist geen raad, geen raad.”

„Maar we hadden ook geen vijf minuten later moeten komen. En als er meer wind was geweest, hadden we 't nooit klaargekregen,” zei Hilda.

„k Ben zo móé, zo móé,” klaagde Miep.

„En ik,” zuchtte Lot. Ze stond tegen een boom geleund, haar armen slap langs haar lichaam, het hoofd wat naar achter gebogen. „Ik kàn gewoon niet meer!”

Maar opeens rechtte ze haar rug en begon te lachen, onbedaarlijk te lachen. Miep en Hilda keken haar verbaasd aan. Wat had Lot nou opeens? Zij stonden nog bij te komen van de schrik.

Doch Lot lachte maar, lachte, dat de tranen over haar wangen liepen.

„Daar stáán we nou, de drie jo-onk... vrou... wen van Mi... ló... hil,” hikte ze. „O, o, om te gieren! Kijken jullie toch 'es naar je handen, snoezige dameshandjes zijn het. Assepoester is er niks bij.”

Aandachtig bekeken ze hun handen, smalle, tengere meisjes-handen, met vieze, grauwe groeven en vuile, pikzwarte nagels.

Om de hele dwaze situatie barstten ze alle drie in lachen uit.

Ze konden haast niet tot bedaren komen.

„Lot, hou op, ik kan niet meer,” gierde Hilda.

„O, m'n maag, m'n maag doet pijn,” riep Miep.

„'t Komt alleen door de angst, dat we nou zo mal doen,” zei Hilda, toen ze wat rustiger werden. „Die angst vergeet ik vooreerst niet weer.”

„En ik m'n hele leven niet, al word ik honderd jaar. Maar luister 'es,” zei Lot nadrukkelijk, „één ding spreken we goed af: niemand komt hier iets van te weten, tenminste voorlopig niet. Dat kan later altijd nog wel. Laten we elkaar dat beloven. Afgesproken?”

Ze keek Miep en Hilda recht in de ogen.

„Afgesproken.”

„Eerlijk?”

„Eerlijk! Hand erop!”

„Ziezo, en nou als de wind naar huis.”

HOOFDSTUK VII

Toen Lot thuiskwam, was het al bijna helemaal donker. In de keuken was niemand. Dat trof. Nu kon ze ongehinderd haar handen een extra beurt geven. Ze borstelde wel vijf minuten op haar nagels, maar het bleek onmogelijk die zwarte randen in één keer kwijt te raken. Dat moest zeker slijten, dacht ze.

Vooruit dan maar, dan maar zó naar binnen. Ze zou haar handen dan wel een beetje wegmoffelen.

Toen ze de kamer binnenkwam, keken drie paar ogen haar vragend aan.

Lot schrok. Ze zaten warempel al aan tafel. Was het dan al zó laat? Ze wierp een vlugge blik naar de klok. 't Was wáár ook: Kees had catechisatie vanavond, bedacht ze.

„Dag!” zei ze, met opgewekte stem.

„Waar heb jij uitgehangen?” vroeg Kees, tussen twee hap-pen in.

Lot gaf geen antwoord, liep zwijgend naar haar plaats.

„Kind, wat ben je toch laat, waar kom je toch vandaan?” vroeg moeder verwijtend.

„O, gefietst met Miep en Hilda.”

„In 't bos?”

Lot knikte. Als moeder nou maar niet méér ging vragen en als ze haar maar niet zo zaten aan te kijken. Want dan kon ze zich vast niet goed houden. En een leugen verzinnen, dat deed ze niet. Ze had gruwelijk het land aan liegen.

„Ik heb toch liever, dat je niet zo laat in 't bos bent, Lot. En voortaan beter om de tijd denken, hoor!”

„Ja, mam.”

„Begin nou maar gauw.”

Het was een ogenblik stil. Riek keek onderzoekend naar Lot. Wat was díe onderdanig vanavond. En zo heel anders dan gewoonlijk; lang zo vrolijk niet. Er was zeker wat gebeurd; een ruzietje of zo met Miep of Hilda. Nou, als 't wat bijzonders was, zou ze 't vanzelf wel horen.

Lot zat zwijgend haar boterham te eten. Ze was ook zó verschrikkelijk moe; net of er lood in haar benen zat. Nog nooit had ze zo'n vreemd gevoel gehad. Ze ging vroeg naar bed vanavond. Ze zou morgen wel wat eerder opstaan om haar werk af te maken.

Opeens schrok ze op door een vreemd, snuivend geluid van Kees, die naast haar zat. „Wat een vieze lucht hangt er hier toch opeens! Moeder, ruik toch 'es, 't stinkt hier.”

„Hè, jò, hou toch op, jij hebt altijd wat bijzonders, zeg toch niet zulke rare woorden,” vermaande Riek.

„Nou, 't is wáár, ruik maar 'es goed.”

„Eet nou maar door, Kees, 't is zó tijd voor je,” waarschuwde moeder.

Even was het weer stil. Lot vroeg naar vader om de aandacht van Kees af te leiden. Ja, vader was op reis, maar kwam vanavond weer thuis en bleef dan verder de hele week.

Weer een snuivend geluid van Kees. Met een smak gooide hij z'n vork neer. „Bah, ik kàn zo niet eten met die vieze stank hier om me heen. Ruiken jullie dat dan niet?”

Ze keken alle drie naar de jongen, die met opgetrokken neus en een verstoord gezicht tegen de rug van zijn stoel leunde. Moeder schudde haar hoofd. „Ach, welnee, jongen, maak toch niet zo'n drukte om niks. 't Zijn zeker de kalkovens. Die ruik je wel vaker hier met een oostenwind.”

Plotseling boog Kees zich naar Lot toe en begon onderzoekend aan haar kleren te ruiken.

„Zie je wel, jij doet het, dacht ik het niet . . . Waar heb je gezeten, zeg? Je stinkt naar rook en naar brand. Vast een vuurtje gestookt, vast!”

Lot kreeg een kleur als vuur. De schrik schoot door haar lichaam heen. Zo meteen zei hij ook nog wat van haar nagels. Hardhandig duwde ze hem terug. „Ga weg, jô! Ben je nou helemaal betoeterd? 'k Ben geen hondje!”

Op dit ogenblik werd er gebeld. Riek ging naar de deur.

„Voor jou, Kees,” kwam ze terug. „Of je meegaat naar catechisatie.”

„Mag ik opstaan, moeder?”

„Ja, als je eerst rustig en eerbiedig gedankt hebt.”

Kees stond op en even later sloeg de deur met een harde slag dicht.

Gelukkig, dacht Lot, die verdween net op 't goeie moment. Hij had haar lelijk in 't nauw gebracht; dat scheelde maar weinig. Was 't werkelijk zó, dat ze een brandlucht bij zich had? Ze had er zelf niets van geroken.

Ongemerkt wreef ze met haar mouw langs haar gezicht. Ja, hij had gelijk. 't Was zo. De lucht zat in haar kleren en in haar haar natuurlijk ook. Maar natuurlijk had hij vreselijk overdreven. Dat deden jongens altijd. Gelukkig maar, dat moeder en Riek niets zeiden.

Ze waren nu ook klaar met eten. Lot ging meteen naar haar kamer. Ze trok haar jurk uit en wisselde die voor een rok en blouse. De jurk hing ze te luchten op het balkon, dat naast haar kamer was. Straks, vóór ze naar beneden ging, zou ze die wel weer aantrekken.

Ze waste haar gezicht en handen, boende haar nagels en druppelde wat eau de cologne in haar haren.

Ziezo! nou voelde ze zich een andere Lot. Alleen, die moeheid, dat zware gevoel in haar benen, dat maar niet wegtrekken wilde. Was het mogelijk, dat je zó moe kon zijn van schrik en van angst?

Gebogen over haar boeken dacht ze terug aan hetgeen ze beleefd hadden die middag. Bij alle narigheid was het toch een prachtig avontuur geweest. Om nooit te vergeten!

Als ze nòg dacht aan Mieps bleke gezichtje en haar bange ogen! En aan de angstige stem van Hilda!

En later, toen ze zo dwaas hadden staan lachen om hun zwarte handen en haast niet tot bedaren konden komen.

Zouden Miep en Hilda er ook nog aan denken? En zouden ze ook zo vreselijk moe zijn nu?

Miep en Hilda. Die twee hoorden bij haar. Dat voelde ze. Door al de lange schooljaren heen waren ze aan elkander verknocht geraakt. Op de lagere school was het al begonnen. Maar door deze ene middag voelde ze zich nog veel sterker aan hen verbonden dan ooit tevoren.

En tòch, wat wist je eigenlijk maar weinig van elkaars leven af. O ja, ze wist, dat Hilda opgroeide in een druk, gezellig gezin met veel broers en zusjes.

Maar Miep? Dacht ze er eigenlijk wel ooit aan, hoe eenzaam Miep het had, zonder vader en moeder, alleen met twee zusters, die veel ouder waren dan zij?

Wat erg moest het zijn om geen moeder te hebben. En Miep had geen van beiden meer. En ze had het zo moeilijk dikwijls op school met wiskunde. Daar moest ze eigenlijk bijles in hebben. Zie je, voor zulke dingen zorgden je ouders. Waarom deden die zusters dat niet?

Ze wilde er toch eens met Hilda over praten of zij samen Miep niet konden helpen.

Wie had dat toch ook al eens eerder gezegd? O ja, Gerda. Gerda had gezegd: ze móet er komen; dan zullen wij haar helpen.

Gerda . . . Er rees plotseling een gevoel van verzet in Lot. Gerda hoefde er zich niet mee te bemoeien. Dat zouden Hilda en zij wel doen. Gerda was een vreemde; die hoorde er helemaal niet bij. Nou ja, ze was niet onaardig, dat wàs zo.

Maar zij zouden wel voor Miep zorgen. Dat kon dan altijd na het kerstrapport nog wel.

Morgen, als ze 't niet vergat, zou ze er met Hilda over praten.

Die nacht had Lot een angstige droom. Ze was met Miep en Hilda op de bovenverdieping van een groot, leegstaand huis. Langs een ladder waren ze naar boven geklauterd, want een trap was er niet.

In de lege kamers en kasten hadden ze verstoppertje gespeeld en andere spelletjes gedaan. Ze hadden gehold en gedraafd van de ene kamer naar de andere als drie jonge, ongetemde honden.

Ten slotte hadden ze ergens een diepe kast ontdekt met geheimzinnige laatjes en deurtjes. En toen waren ze aan 't snuffelen gegaan in de papieren en paperassen, die daar lagen.

Maar opeens had Miep geroepen: „Ik ruik een brandlucht!” En toen ze gingen kijken, waren de vlammen van alle kanten op hen afgekomen.

Lot wilde om hulp roepen, maar ze kon geen geluid voortbrengen. Alleen maar een zacht, angstig gefluister. Van wanhoop vlogen ze tegen elkaar op, want ze konden door de rook geen deur meer vinden om weg te komen.

„De ladder, waar is de ladder?” gilte Hilda.

Toen werd er opeens een raam opengeschoven en een stem riep: „Ik zal jullie helpen, wacht maar!”

Er stond een vreemde vrouw, met een dik, bleek gezicht,

maar met de ogen en de stem van Gerda. Ze tilde eerst Miep door het raam, daarna Hilda. Maar toen Lot aan de beurt was, begon het raam langzaam naar beneden te zakken.

Lot begon te gillen, maar het was of haar keel dichtgeknepen zat. Er kwam geen geluid. En de vlammen kwamen al nader en nader.

Toen werd ze met een schok wakker. Ze gooide de dekens van zich af en kwam overeind. Verward keek ze om zich heen. Wat een droom! Vreselijk! Wat had ze 't benauwd gehad! Opgesloten in een kamer vol vlammen en rook.

Dit was nog erger geweest dan de angst van die middag. Nòg zag ze het gezicht van die vreemde vrouw, die Gerda's ogen had. 't Was net of ze haar verwijtend aankeken.

Hoe laat zou het zijn? 't Was zo stil in huis en 't was nog helemaal donker.

Ze wipte 't bed uit naar de wastafel om wat water te drinken. Dan liep ze naar 't raam. Vaag onderscheidde ze een tak van de kastanjeboom, die dicht bij het huis stond. En verderop de omtrek van het schuurtje. Stond de deur open of leek dat maar zó?

Wat was alles griezelig geheimzinnig in de duisternis. Ze liep weer naar 't bed terug. Ze moest toch proberen maar weer te slapen. Maar ze was zo klaar wakker. Als die nare droom maar niet terugkwam. Stil, niet aan denken meer, slapen nu, slapen. Ze trok de dekens ver over zich heen. Maar haar gedachten dreven verder. Ze zou Jan morgen een brief schrijven, een vrolijke brief. Ze zou hem vertellen van de

sigaretten, die ze gevonden had, en van . . . O, nee, stil, niet verder denken meer, slapen, slapen.

Ergens sloeg een klok vier slagen. Nog drie uren, vóór het morgen was. Morgen, dan zou ze Jan schrijven, maar er was ook nog wat anders. Wat was het ook weer? Morgen zou ze . . . Toe nou, wat was het nou? . . . Met Hilda? . . . O ja, praten met Hilda . . . morgen . . . dat duurde nog een hele tijd, nog drie uren . . . een hele tijd.

De slaap was gekomen en had langzaam Lots gedachten afgebroken.

HOOFDSTUK VIII

Het was zaterdagmiddag, enkele weken later.

Lot fietste de hoofdweg af in de richting van het bos. Ze was op weg naar Lena, een vroegere trouwe hulp, die jarenlang bij hen in huis was geweest. Die was nu getrouwd en woonde op een klein boerderijtje, ergens aan de zandweg, niet ver van 't bos.

Sinds een paar weken was Lena ziek en de laatste dagen was haar toestand erger geworden. Dat bericht had haar man die morgen gebracht.

Daar straks had moeder gezegd: „Breng jij vanmiddag eens wat sinaasappels naar Lena, Lot, en vraag hoe het met haar is. Zeg maar, dat ik gauw zelf kom.”

En nu ging Lot erheen. Ze had er een flinke vaart ingezet, want ze had ook nog een ander plan. Ze wou meteen even doorrijden naar 't bos. Na die avontuurlijke middag waren ze er niet meer geweest.

De mooie herfstdagen waren voorbij. Het was koud en guur en op de vrije woensdagmiddagen had het geregend. En al die tijd had het doosje met de drie sigaretten en het geheime schrift verborgen gelegen in de holle boom.

„Als het goed weer is, gaan we ze wel eens terughalen en dan

roken we op mijn kamer de rest op," had Lot gezegd met een knipoogje naar Miep. Maar die stak met een afwerend gebaar haar tong uit: „Dank je wel, hoor, ik gun jullie de pret." Lot moest nog lachen, toen ze eraan dacht.

Bij Lena bleef ze niet lang. Lena had koorts; ze lag wat onrustig in bed te woelen. Met een enkel woord en een dankbare blik bedankte ze voor de vruchten.

Lot stond er wat verlegen bij te kijken. Ze kwam zo weinig met ziekte in aanraking. Ze had Lena niet anders gekend dan gezond en vrolijk en jong. En nu zó. Ze zei een paar woorden en toen ging ze maar weer.

De moeder van Lena, die gekomen was om te helpen, bracht haar naar de deur. „Ze heeft een paar kwaje dagen gehad, een paar kwaje dagen; maar 'k geloof, dat we 't slimste nou gehad hebben. Zeg dat maar tegen je moeder, hoor! Dag, m'n kind."

Lot reed weg. De eerste ogenblikken had ze maar steeds het gezicht van Lena vóór zich, die hoogrode kleur en dat onrustig bewegen van haar hoofd in het kussen. 't Was vast nog wel erg. Moeder moest er maar gauw eens heen gaan en wat lekkers voor Lena meenemen.

Toen Lot de boslaan infietste, begon het gezicht van Lena te vervagen en enkele ogenblikken later was ze haar vergeten. Vreemd was het om hier zonder Miep en Hilda te zijn en alleen door de eenzame bospaadjes te dwalen.

Ze had haar fiets tegen een boom gezet en stak nu dwars het bos door. Het was heel stil om haar heen. Alleen waren er de

bekende bosgeluiden: het krassen van een raaf, het geroep van een vogel, het suizelen van de wind in de boomtoppen. En dan het gedempte geluid van haar eigen voetstappen op de bemoste grond.

't Was toch wel wat griezelig zo heel alleen in het bos. Als ze nu eens iemand tegenkwam? Ze keek een paar maal achterom, alsof ze verwachtte, dat iemand haar volgde. Maar op eens rechtte ze haar schouders. „Flauwerd,” schold ze zich zelf, „'k ben toch geen baby meer?”

Fier en recht liep ze nu tot het einde verder. Nog één heuvel-tje op en af, nog één laantje door en dáár was de holle boom. Ze stak haar hand in de diepe spleet. Helemaal onderin had ze alles verstopt. Dáár moest het liggen, het doosje, en het geheime schrift.

Ze tastte . . . tastte . . . Maar wat was dát? Ontsteld trok ze haar hand terug. De spleet was leeg, geen schrift, geen doosje. Er was niets meer te vinden.

Een ogenblik bleef Lot onbeweeglijk staan. Hoe kon dat nou? Ze had het er toch zelf ingedaan? Dat wist ze toch heel zeker. Wie had het er dan uitgehaald?

Even ging er een gedachte door haar hoofd: zou Miep het soms tòch verteld hebben? Maar neen, dat kòn niet. Ze hadden allebei zo plechtig beloofd, Miep en Hilda, met niemand over hun avontuur te zullen spreken.

Maar op school zat Miep naast Gerda. En ze praatten veel samen, die twee. Zou ze het tòch verteld hebben? Ze wist immers best, hoe sommige meisjes waren. Die konden geen

enkel geheimpje vóór zich houden. Nou, en als ze 't verteld had? Wát dan nóg? Geloofde ze dan heus, dat Gerda hier naar toe gefietst was om de boel weg te halen? Hè, wat lelijk om zó van Gerda te denken. Ze schrok van haar eigen boze gedachten. Maar wie zou het dán gedaan hebben?

Lot stond nog steeds op dezelfde plaats naar de holle boom te starren. In de bomen om haar heen werd het gesuizel krachtiger. De wind begon op te steken. De lucht ging betrekken. Ze moest nou maar naar huis gaan. Ze werd koud van dat staan hier.

Maar onderweg moest ze er aldoor over denken, wie hun geheim toch ontdekt kon hebben. Zou Miep het werkelijk verteld hebben? Die gedachte kwam steeds weer bij haar boven. Misschien was Gerda uit nieuwsgierigheid gaan kijken. Ze had het doosje en het schrift gevonden. En toen had ze 't maar meegenomen, omdat ze dacht, dat zij met dit gure weer toch niet meer naar 't bos gingen. En zelf kwam ze er iedere dag langs. Zó kon 't best gegaan zijn. Op z'n mooist kwam ze er nog een keer mee aanzetten op school. Stel je voor!

Als 't wáár was, dat Miep het verteld had, was het tòch een flauwe streek. Ze had zó plechtig beloofd te zullen zwijgen. Met haar hand erop.

Kon ze maar even naar Miep toe gaan. Maar die was juist een weekend uit met haar zusters. Naar Hilda dan? Nee, die woonde veel te ver. Ze moest nodig met haar huiswerk beginnen.

Toen ze thuiskwam en verteld had van Lena, maakte ze meteen aanstalten om naar boven te gaan.

„Thee, Lot?” vroeg moeder.

„Nee, dank u, 'k ga maar dadelijk aan 't werk.”

Het leren wou echter niet erg vlotten. Telkens dwaalden haar gedachten af. 't Was een nare middag. Eerst al dat bezoek bij Lena, van wie ze eigenlijk een beetje geschrokken was. En toen die vervelende ontdekking.

Maar 't ergste was, dat je van die boze gedachten kreeg. Gedachten, die niemand wist, en die telkens weer bij je boven kwamen, die je vervelend en verdrietig maakten. Waar je in je eentje over zat te piekeren.

En toch wóu ze 't niet, ze wóu het niet, ze wilde vrolijk zijn en blij en goed tegen iedereen. Maar ze kwamen steeds weer terug, die nare gedachten.

En altijd was het Gerda, die haar dwars zat. Op school en nou vanmiddag ook alweer. Eigenlijk wou ze, dat Gerda maar nooit hier gekomen was. Was ze maar in Rotterdam gebleven! Vroeger was 't veel fijner, toen ze met hun drieën waren. Nu kwam Gerda er telkens tussen.

En ze voelde best, dat Miep en Hilda haar er graag bij wilden hebben, bij hun clubje. Maar zij wilde 't niet.

En tòch was Gerda aardig. Laatst ook op die zaterdagmiddag, toen ze bij haar thuis waren geweest. Wat had ze hen vriendelijk ontvangen. Ze wist, dat zij, Lot, dol op rumbonen was. Er wáren rumbonen. Van haar eigen zakgeld gekocht.

Ze had gehoord, dat Miep niet erg van thee hield. Er was limonade en ook een paar flesjes appelsap. Op haar kamer had ze die middag een aardig zitje gemaakt. Ze hadden er gepraat en plezier gemaakt en foto's bekeken.

En later had Gerda mooie platen gedraaid op haar eigen grammfoon. Die had ze met haar vijftiende verjaardag van haar grootmoeder gekregen, omdat ze zo dol op muziek was. En wat was ze lief tegen haar broertje, dat kleine kereltje, dat net een beetje ziek was, toen zij er waren.

Op de trap klonk plotseling gestommel: Kees, die met veel lawaai naar boven kwam. Hij galmde de nieuwste mop door 't huis en bracht plotseling drukte en leven in de stilte rondom.

Die is op 't ogenblik vrolijker dan ik, dacht Lot spijtig. Ze keek op haar klokje. Vijf uur al, en ze had nog geen klap gedaan. En maandag een grote repetitie.

Ze móest beginnen nu, of ze wou of niet. Het móest.

Toen Lot 's avonds, na haar werk, in de huiskamer kwam, zaten ze allen gezellig bij elkaar. 's Zaterdagavond was het „leesavond”. Dan werd er niet genaaid of gebreid. Vader en

moeder zaten dan gewoonlijk met een stapel kranten en tijdschriften om zich heen. En Kees was gelukkig met een nieuw boek uit de bibliotheek.

Er mocht een extra schemerlampje aan. En moeder had meestal iets bijzonders bij de thee: borstplaat of eigengebakken cake of zo.

Dikwijls speelde Lot dan wat op de piano of ze begeleidde zich zelf, als Riek er niet was. Met haar mooie, zuivere sopraan zong ze dan de nieuwe Franse liedjes, die ze op haar verjaardag van Miep en Hilda gekregen had en die vader zo graag hoorde. Zo had de zaterdagavond altijd weer die rustige, vertrouwde sfeer, die Lot voor geen geld zou willen missen.

„Zo, Lottie, ben je klaar, kind?” vroeg vader, toen ze binnenkwam. „Kom maar gauw bij ons zitten.”

Vader schoof wat dichters naar de haard en trok een stoel voor Lot naast de zijne. „Zullen wij samen die puzzel eens oplossen?”

Lot boog zich wat naar vader over en keek in het tijdschrift, dat hij vóór zich had.

„Da's goed, maar laten we 't dan met elkaar doen. Moeder en de anderen ook mee.”

De vriendelijke toon in vaders stem had haar getroffen. Hoe het zo kwam, wist ze niet, maar ze kreeg opeens een warm gevoel van binnen.

Ze keek naar moeder, die aan de andere kant van de haard zat. Even raakten hun ogen elkaar in een glimlach.

Moeder legde haar boek neer. „Goed,” zei ze, „ik doe mee. Kom, Riek, vooruit, jij ook.”

Riek las nog even het hoofdstuk uit, klapte dan haar boek dicht.

„Op één voorwaarde,” eiste ze, „dat we straks nog een poos gaan lezen.”

„Natuurlijk, dat spreekt vanzelf,” besliste Lot.

„Kees, vooruit, jongen, geef je aan de gemeenschap,” commandeerde Riek.

Maar Kees zweeg in alle talen. Die zat, als altijd, met z'n vingers in z'n oren te lezen en hoorde niets.

„Láát hem maar,” zei moeder, „hij is zó verdiept. Dan doen wij het met ons vieren.”

De puzzel hield hen een hele tijd bezig. Er waren wat vreemde, onbekende woorden bij. Dat gaf veel gelach en gepraat over en weer. Maar vader wist telkens weer raad, als ze er geen van allen uit konden komen.

Lot raakte in een vrolijke, uitbundige stemming. Haar heldere lach klonk telkens hoog op, zodat Kees af en toe eens opkeek van z'n boek en verstoord z'n wenkbrauwen fronste. Wat later op de avond zette ze zich voor de piano. Ze zong wat duetten samen met Riek en tot slot het mooie vers van Guido Gezelle, moeders lievelingslied: „Heer, mijn hert is boos en schuldig”.

Om tien uur ging ze naar boven. 't Was een fijne avond geweest, bedacht ze onder 't uitkleden. Vader was veel weg, dat wàs zo; maar als hij thuis was, was 't ook altijd reuze ge-

zellig in huis. Wat moest het toch erg zijn om geen ouders te hebben of om een van beiden kwijt te zijn.

Daar had je Beppie Lindenberg, die in de eerste klas zat. Voor een maand of wat was haar moeder weggegaan en nooit meer teruggekomen. Nou was er een vreemde juffrouw in huis.

Denk je in, een moeder die wegliep!

Verschrikkelijk! dacht Lot. Stel je voor, dat moeder zo deed. Moeder weg, voorgoed weg. Wat was het bij hen dan gelukkig anders. Maar wat dacht je daar weinig aan. Je was er niet eens dankbaar voor, dat je allebei je ouders nog had en dat je 't zo fijn had thuis. Net of 't heel gewoon was. En Miep had haar vader niet eens gekend; en toen haar moeder stierf, was ze nog maar tien. Verbeeld je, een paar zusters, die altijd de baas over je spelen. Moest Riek 'es doen!

Hoe zou Miep het hebben vandaag?

Terwijl ze in bed lag, de handen onder haar hoofd gekruist, starend in de duisternis, dreven haar gedachten terug naar Miep en van Miep naar Gerda en naar de ontdekking van die middag. Maar ze wou er niet meer aan denken nu, beslist niet. 't Was een veel te fijne avond geweest om nou over nare dingen te piekeren. Maandag zagen ze elkaar toch weer op school. Dan zou ze er Miep wel naar vragen.

En morgen, morgen was het zondag. Fijn!

Ze draaide zich om, trok de dekens over zich heen en was even later in diepe rust.

HOOFDSTUK IX

's **Z**ondagmorgens gingen ze met z'n allen naar de kerk. De nieuwe dominee preekte. Dat trof, dacht Lot. Want die kon ze het best begrijpen.

Hij kon dingen zeggen, die je niet meer vergat. Soms was het of hij zó door je heen keek. Of hij precies wist, wat je dacht en waarover je wel eens zat te piekeren. Zó erg, dat je ervan schrok.

Maar vanmorgen kon ze niet goed luisteren. Ze zat de kerk wat rond te kijken en voortdurend aan andere dingen te denken.

Ze had direct al gezien, dat er een ander op Mieps plaats zat. En nu, terwijl ze hier zo rustig neersat en er geen ander geluid was dan de bekende stem van de dominee, kwamen vanzelf de gedachten over Miep en Gerda weer bij haar boven.

Miep was haar liefste vriendin, bedacht ze. Ze was wat stil en verlegen soms, maar zo goedig en vriendelijk altijd. En zo dankbaar voor alles. Een enkele keer was ze wel eens een hele zondag bij hen. 't Gebeurde niet vaak, want haar zusters hadden dat niet graag. Maar als moeder het vroeg, moest je Miep d'r ogen zien. Zo glunder en blij. En zo dankbaar voor elke kleinigheid. Ze had vast niet veel pretjes.

Maar als 't nou wáár was, dat Miep hun geheim verraden had, moest zij dan boos zijn op Miep, echt boos? Dat kon ze toch eigenlijk niet.

En tòch zou 't een flauwe streek zijn! Ja, maar Gerda . . . Hè, daar had je 't nou weer! Kwamen vanzelf die nare gedachten haar hart weer binnensluipen. Ze zag opeens Gerda weer vóór zich, haar rechte, forse gestalte, de grote, blauwe ogen, die zo open en eerlijk om zich heen keken.

En daar was de stem van de leraar ook weer: „Gerda Wamelink: een negen . . . m'n compliment . . . da's goed werk.” Hè, waarom nou, waarom nou? Ze wóu het immers niet? Gerda moest weg, weg uit haar gedachten, want die maakten haar verdrietig en boos.

Ze begon te draaien, voelde opeens het bloed naar haar hoofd stijgen. Was Gerda maar weg, weg van school, weer terug naar Rotterdam. Wat gaf het, of zij tegenwoordig hard werkte? Gerda was tòch altijd beter. Die hoefde er niet eens haar best voor te doen. Op de trap zat ze soms vlug even haar wiskundesommen te maken. Wie kon dat?

Was Gerda maar nooit gekomen. Vroeger, toen ze er nog niet was, was zij immers altijd . . .

Ze schokte opeens overeind. Wat zei de dominee daar?

„Wij zijn zoeker van ons zelf, van ons eigen ik. Als wij maar nummer één zijn. Als het òns maar goed gaat in het leven. Wat bekommeren wij ons om het lot van onze naaste? O, die haat, die boosheid, die leeft in ieder mensenhart!”

Lot zat opeens heel stil, het hoofd geheven naar 't gezicht van

de predikant. Want zijn woorden vielen regelrecht in haar hart.

Als wij maar nummer één zijn. Als het ons maar goed gaat in 't leven.

Was dat zo? Bij haar ook? Was het werkelijk zó, dat ze alleen maar aan zich zelf dacht, altijd nummer één wou wezen? Waren alle mensen zó? Vader en moeder ook?

Ze keek naar hen. Ze zaten zo aandachtig te luisteren. Er was een diepe rimpel tussen vaders ogen. Hij had geen oog van de dominee af.

Nee, dacht ze, vader en moeder niet, die niet. Dat kon toch immers niet. En al die grote mensen dan, die daar zaten, die ouwe vrouwtjes daar, vooraan, en meneer Denink met die witte baard, die zoveel aan evangelisatie deed, en al die mensen, die zo trouw in de kerk kwamen. Dat kon toch immers niet.

„Haat, boosheid, in ieder mensenhart.” Dat zei de dominee toch?

Hoe kon dat nou? Wat deden ze dan allemaal? Ja, Japie de Visser, die de hele stad kende, omdat die laatst een man doodgeslagen had, natuurlijk, dat was er eentje. En Heintje Mores, die altijd ruzie maakte met de buurvrouwen, die ook, maar al die andere mensen toch niet, dat kon vast niet. De dominee overdreef natuurlijk. Zó erg zou het heus wel niet zijn. Ach, welnee.

Wat was dat nou? Waren daar nou opeens weer Gerda's ogen, die haar verwijtend aankeken?

Nee, hoor, ze ging aan vrolijke dingen denken. Niet aan Gerda, niet aan school.

O, gelukkig, ze moesten zingen. Haastig zocht ze de opgegeven psalm op. En een ogenblik later schalde haar jonge, krachtige stem boven de anderen uit:

'k Bekend' o Heer, aan U oprecht mijn zonden,
'k verborg geen kwaad, dat in mij werd gevonden.

Na kerktijd, aan de koffie, zei vader: „We hebben weer ware dingen gehoord vanmorgen; daar kunnen we 't zeker mee doen van de week. Wat geeft zo'n preek je ontzaglijk veel te denken.”

Een ogenblik was het stil. Toen merkte Riek op:

„Er blijft anders niks van je over, geen spaan, als je goed na gaat. Er deugt niet veel van een mens.”

Lot keek bewonderend naar Riek. Durfde die maar zó met vader en moeder over die dingen te praten? Nou, zij niet, hoor! Ze had ook lang niet alles van de preek begrepen, alleen dat éne, van die haat en die boosheid in je hart. Daar moest ze nog telkens aan denken.

„Nee, er deugt niet veel van een mens,” herhaalde vader. „In de wereld om ons heen: oorlog, ruzie, afgunst, haat, ga maar door. En laten we gerust maar wat dichterbij huis blijven, in ons eigen hart. Daar is 't al niet veel beter.”

„Maar daarvoor hebben we de Heiland ook nodig.”

Het was moeder, die dat zei, met een vaste, stellige over-

tuiging. Haar woorden brachten een ogenblik stilte. Elk was verloren in eigen gedachten.

Vader knikte. „Ja,” zei hij langzaam en nadenkend, alsof hij tot zich zelf sprak, „als we dat ook niet wisten . . .”

Het gesprek werd afgebroken. Er klonk gerucht bij de deur. Kees kwam binnen met een vriendje.

Riek keek naar de klok. 't Werd tijd om voor 't eten te gaan zorgen. Ze stond op en ging naar de keuken.

Lot pakte een boek. Dat wou ze graag uitlezen vandaag. 't Was van Hilda; die had er al een paar maal om gevraagd. Ze moest het morgen vooral niet vergeten mee te nemen naar school.

Ze bleef de hele middag lezen, ging niet mee, toen de anderen uit wandelen gingen. Dicht bij de haard, in een makkelijke stoel, genoot ze van het verhaal en van de rust en de stilte rondom haar.

's Avonds, toen ze 't boek uit had, bracht ze het maar meteen naar boven om het bij de boeken in haar tas te bergen. Dan vergat ze 't de volgende dag niet.

In de gang kwam Kees haar achterna.

„Lò-ot, hoor 'es!”

„Ja?”

Lot bleef staan op de trap, haar ene arm steunend op de trapleuning.

„Weet je, wat Henk de Groot daar straks vertelde?”

„Nou?”

„Hij is gistermorgen in 't bos geweest, hè, kijken of d'r mooie

kerstbomen zijn. Nou, en toen vond-ie ergens een holle boom . . .”

Lot hield haar adem in, luisterde gespannen.

„Weet je, wat daar inzat?”

„Nou?”

„Je raadt het nooit. Een doosje met drie sigaretten en een schrift.”

Lots mond was opengezakt. Ze voelde, hoe haar gezicht vertrok. Gelukkig, dat Kees in het halfdonker niet zien kon, hoe ze geschrokken was.

„Een schrift? Wat voor schrift?” vroeg ze om maar wat te zeggen.

„Weet ik 'et? D'r stond wat onzin in over drie jonkvrouwen met een heel malle naam, zei Henk. Er zijn natuurlijk meisjes in 't bos geweest; die hebben het daar zeker verstopt. Gekke meiden, hè?”

„Ja, nou . . . 't beste, hoor, groeten aan Henk.”

Lot stevende de trap op naar haar kamer. Met een slag gooide ze de deur dicht, bleef in gedachten heen en weer lopen. Heb je nou ooit van je leven! Had me die Henk de Groot de boel weggehaald. De sigaretten natuurlijk opgerookt en dat zotte schrift meegenomen.

En Loes de Groot zat bij haar in de klas. Stel je voor, dat ze 't meenam naar school! Zouden ze allemaal zien, dat zij 't geschreven had. Wat zouden ze haar uitlachen.

Ze kleurde er nu al van. Ze moest zien, dat ze dat schrift terugkreeg, morgen al. Wacht 'es!

Ze liep naar de trap en riep naar beneden:

„Kees, hoor nog even.”

Kees' hoofd verscheen om 't hoekje van de kamerdeur.

„Wat is er?”

„Vraag 'es aan Henk of ik dat schrift eens hebben mag. Misschien kan ik zien van wie het is.”

„Och meid, da's al lang weg. Die onzin heeft hij meteen verscheurd.”

„O.”

De deur sloeg weer dicht. Gelukkig, o, gelukkig! Het was net of er een zwaar pak van Lot afviel, dat ze sinds de vorige dag had moeten dragen, onzichtbaar voor de andere huisgenoten. Wat een verlichting was dat! Dus Miep had het niet gedaan, en Gerda ook niet. Hoe had ze dat toch ook kunnen denken! Nu hoefde niemand hun geheim te weten. Wat zouden Miep en Hilda opkijken, als ze 't hun vertelde morgen. Er kwam opeens een grote blijdschap Lots hart binnendringen. Ze móest zingen; ze móest het uitjubelen, of ze wilde of niet.

En terwijl ze haar boeken bij elkaar zocht en vast inpakte voor morgen, zong ze het hoogste lied, zodat het galmde door het huis.

„Hoor onze vrolijke Frans eens,” zei vader beneden. En er was een glimlach op z'n gezicht.

HOOFDSTUK X

Op een woensdagmiddag had Lot boodschappen gedaan. Ze was ook even bij Hilda geweest, maar die was juist uitgegaan. Nu fietste ze terug naar huis.

't Was koud. Er woei een scherpe, onaangename wind.

Lot trok de kraag van haar jas hoog op en fietste hard om thuis te komen.

Het begon al wat schemerig te worden. Donkere, dreigende wolken kwamen uit het westen aandrijven. Zo meteen begon het te gieten. Ze moest voortmaken.

Plotseling schoot uit een zijstraat een fiets. Een meisje met een lichte regenjas, recht en groot, was vlak naast haar: Gerda. Ze had haar schooltas bij zich.

Waar komt die vandaan? schoot het door Lot heen.

„Hallo!” zei Gerda vrolijk, „da's óók toevallig, zeg.”

„Da-ag! Waar kom jij vandaan?” vroeg Lot, wijzend naar de schooltas. „Les gehad?”

„Nee, Miep geholpen met wiskunde.”

Lots mond ging open van verbazing.

Gerda vertelde opgewekt verder: „'t Gaat prachtig, zeg; we hebben 't nou drie keer gedaan. Miep is lang niet stom, hoor! Ze krijgt vast nog wel een goed rapport.”

„O . . . !”

Lot fietste in gedachten verder. Ze wist niet, wat ze zeggen moest. Ze was beschaamd.

Daar had je 't nou! Gerda, die Miep hielp, die daarvoor helemaal uit Oostervoort kwam fietsen, op d'r vrije woensdagmiddag nog wel, en dat in die kou. En zij . . .

O, 't was erg! En dat, terwijl ze zich zó voorgenomen had samen met Hilda Miep te helpen. Ze had het vergeten, schandelijk vergeten. Er nooit meer aan gedacht. Miep maar alleen laten tobben, Miep, die haar liefste vriendin was.

En nou deed Gerda het, Gerda, die eigenlijk een vreemde was. Terwijl zij . . .

De stem naast haar praatte voort, vrolijk en opgewekt. Lot hoorde zich zelf antwoord geven, maar ze wist nauwelijks, wat ze zei.

Gelukkig, ze was bijna thuis.

Al dreigender en zwarter werd de lucht boven hen. Iedereen haastte zich om tijdig binnen te zijn.

„We krijgen een gietbui,” zei Gerda, „ik haal het vast niet meer.”

„Neem haar mee naar huis,” reageerde een stem in Lots hart, „laat ze bij jou zolang schuilen, toe, dat kan immers best.”

Maar Gerda vroeg niets en Lot hoorde zich zelf al zeggen, met een weifeling in haar stem: „Misschien . . . als je heel hard fietst.”

En daarmee zwaaide ze meteen het tuinhek in. Ze was er.

„Tabee, hoor!” riep ze luchtig.

Gerda stak een hand op en terwijl Lot het huis langs fietste, zag ze haar alleen de straatweg afracen.

Binnen was moeder. Die sloot juist de gordijnen. De lamp was al op.

„Gelukkig, dat je net voor de bui binnen bent, Lot! Kijk 'es, wat een lucht.”

Lot deed verslag van de boodschappen, praatte nog even en ging toen naar haar kamer.

„Doe jij boven de ramen even dicht,” riep moeder haar na. Lot liep haastig van de ene kamer naar de andere. Een deur klapte met een harde slag achter haar dicht. De openstaande balkondeuren van haar eigen kamer sloegen met geweld tegen elkaar.

De wind begon plotseling fel op te steken. Boomkruinen werden wild heen en weer bewogen. Een ver overhangende tak zwiepte telkens tegen het raam van de bovengang.

Buiten rammelde een emmer; de schuurdeur klepte.

Kolossaal, dacht Lot, daar had je 't al; 't regende.

Grote druppels tikten tegen de ruiten. Maar toen ze goed keek, zag ze, dat het hagel was. Kleine, witte knickers ketsten tegen de ramen en in de vensterbank. En de wind raasde om het huis. 't Was noodweer.

Lot liep onrustig haar kamer op en neer.

Had ze 't nou maar gedaan! Had ze 't nou tòch maar gedaan!

Ze keek op haar horloge. Hoe ver zou ze nou al wezen?

't Was een kwartier geleden, dat ze van elkaar gegaan waren.

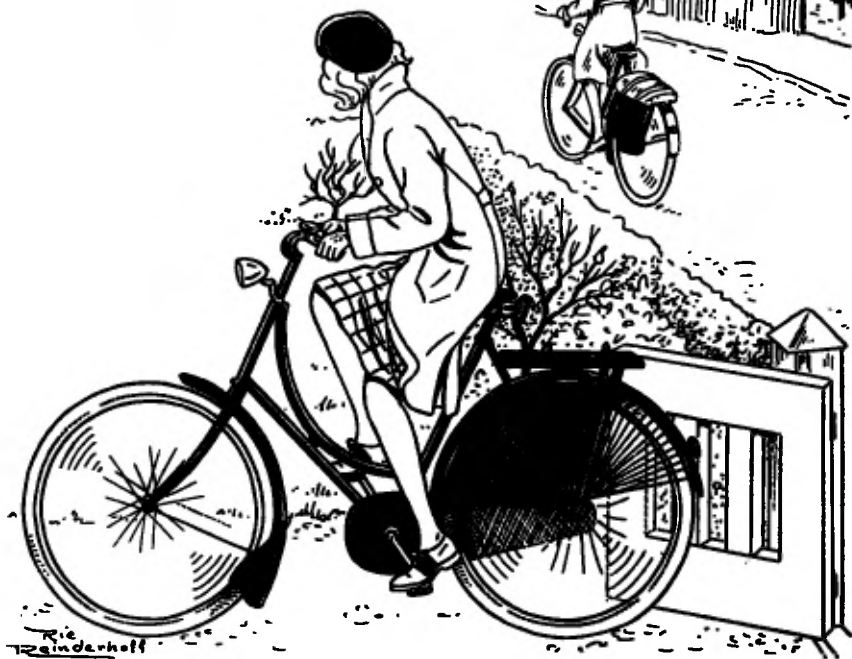
Zou ze 't bos al voorbij zijn? Daar stond een klein boerderijtje. Daar kon ze wel schuilen.

Dat hoopte ze maar. Want anders was het verschrikkelijk met zulk weer onbeschut buiten te zijn.

Ze bleef dralen; keek weer op haar horloge.

Ze had Gerda mee moeten nemen.

't Had bèst gekund. Desnoods had ze later met de bus naar huis kunnen gaan. Ze had... eigenlijk had ze...

Ach, 't kwam natuurlijk door dat vervelende verhaal over die lesgeverij aan Miep.

Nou ja, hoor, Gerda zou zich best redden; ze was toch warempel geen klein kind meer!

Kom, ze ging naar beneden, een beetje piano spelen. Wat vrolijkheid met dit sombere weer konden ze heel goed gebruiken.

Lot speelde; Lot zong. En later stoeide en lachte ze met Kees. Maar ergens diep in haar hart bleef toch de onrust knagen. Want aldoor zag ze in haar gedachten een meisje in een lichte regenjas fietsend in een striemende hagelbui, optornend tegen de harde wind.

De volgende morgen, toen ze met elkaar bij school stonden, was Lot stil en afwezig, zodat Hilda haar aandachtig aankeek. Wat had Lot? Zó was ze nooit, zo saai en zo stil. Ze stond maar met een effen gezicht de weg af te staren.

„Bij ons is gistermiddag een grote ruit stukgewaaid,” vertelde Miep. „'t Was een lawaai van heb-ik-jou-daar.”

„'t Was ook hondeweer,” zei Hilda. „Naast ons kwam een stelletje dakpannen naar beneden. Moet je zo iets op je bol krijgen, zeg, ben je óók uit!”

Opeens mengde Lot zich in het gesprek. Ze lachte en praatte honderd uit.

Want om de hoek van de straat kwam Gerda aanfietsen, kalm en rustig, als altijd.

Gelukkig! dacht Lot, ze is er.

Maar ze durfde toch niet te vragen: „Hoe is 't gegaan gister?” Toen de bel luidde, trok ze Miep en Hilda met zich mee naar binnen, uitbundig en vrolijk. „Kom, edele jonkvrouwen van Milóhil, betreedt dit slot met mij, de sprookjesprins wacht ons met smart.”

Maar vóór de les, toen ze in hun banken gezeten waren, spitste ze aandachtig haar oren, terwijl Hilda, naast haar, Franse woordjes zat te prevelen. Want achter zich hoorde ze Miep en Gerda fluisteren. Ze ving een woord op, een deel van een zin.

Gerda's stem zei: „... dóór en dóór nat geworden ... en zo kóud ... zo kóud! ... Kon niet warm worden 's avonds ...” En toen Miep: „Arme jij! Kon je nergens schuilen?” „Nee.”

Lot zat stil, heel stil. Want in haar hart rees diepe schaamte en een vreemd, ongekend verdriet.

HOOFDSTUK XI

Het was twee dagen later. Hilda kwam die morgen zenuwachtig en gejaagd op school. Ze was laat, ze waren al allemaal binnen.

„Kinderen, help me asjeblieft! 'k Heb geen klap gedaan voor vandaag. Henk was gister jarig. En dan weten jullie 't wel, hè? Een kamer vol vrindjes en Hilda bedienen.”

Ze schoof naast Lot in haar bank en vertelde geestdriftig verder: „'t Was een toffe avond, zeg! Frans van Laar heeft viool gespeeld, fantastisch gewoon, enne . . .”

Luisterde Lot nou of niet? Ze zat zo angstvallig naar die deur te staren. De „bok” zou zo heus wel verschijnen, hoor!

„O ja, Lot, die wiskundesom, geef 'es gauw, kan 'k hem nog net even overschrijven.”

Lot bukte zich zwijgend naar haar tas, reikte Hilda 't schrift over.

Meteen voelde ze een por in haar rug van Miep. „Zeg, Gerda is er nog niet; wat zou er zijn?”

Ja, Lot had het al gezien en ze was er niets rustig op.

Ze haalde haar schouders op, keek dan weer strak naar de deur, in de hoop Gerda's rechte gestalte zo dadelijk te zien verschijnen.

Maar in plaats van Gerda stapte de wiskundeleraar binnen.

Miep boog zich wat voorover. „Wat zou er nou toch met Gerda zijn?” vroeg ze nog eens.

„Och, 'n leuke band of zo,” fluisterde Hilda, rustig doorpennend. „Ze loopt heus niet in zeven sloten tegelijk, hoor!” Lot zweeg. Een plotselinge schrik was in haar omhooggekropen, een felle angst om Gerda. Er wàs iets met haar, vast. Dat voelde ze. Een ongeluk misschien wel.

In haar verbeelding zag ze Gerda liggen aan de kant van de straatweg. Ze was geslipt en juist was er een zware vrachtauto voorbijgekomen. Die was zó maar over haar heen . . . O, nee, stil, dat niet! . . . niet verder denken . . .

„Weten jullie één van allen iets van Gerda Wamelink?” vroeg de leraar.

Ze keken elkaar aan. Nee, niemand wist iets.

„Was ze er gister?”

„Ja, gister wel.”

„O, nou, dan zullen we 't wel horen.”

En die middag, na schooltijd, hoorden ze het. Van Maartens, de conciërge. Ze stonden met z'n allen in de gang, toen hij kwam aanlopen.

Er was telefonisch bericht gekomen, dat Gerda ziek was, ernstig ziek, vertelde hij. Wat ze had, wist hij niet, maar de vorige avond was ze om elf uur nog naar 't ziekenhuis vervoerd.

Stil stonden ze elkaar aan te kijken. Niemand die iets zeggen kon. Ze waren verslagen.

Eén van hen, die zo plotseling weg was uit hun kring. Gister

hoorde ze nog bij hen. Nu lag ze daar alleen in een vreemd ziekenhuis, misschien wel worstelend met de dood.

„Wat zou haar schelen?” vroeg eindelijk Annie Reinders, die zelf zo lang ziek was geweest.

De anderen haalden de schouders op, keken elkaar vragend aan.

„Misschien heeft ze wel kou gevat,” zei Miep zacht, met een bleek gezichtje. „Voor een paar dagen is ze kletsnat geworden in die hagelbui en toen moest ze nog helemaal naar Oostervoort fietsen.”

„O ja, dan is 't geen wonder,” zei er één.

„Ik ga naar huis,” zei Lot opeens, met een vreemde, trillende stem. Ze pakte haar tas en holde de gang uit, naar buiten. Ze letten er geen van allen op. Niemand had ook gezien, hoe bleek ze plotseling geworden was, en hoe ze daar zwijgend bij hen stond te beven als een riet.

Nu vluchtte ze naar huis. Ze zag niets. Ze hoorde niets. Alleen de stem van haar eigen, verwarde gedachten. Automatisch reed ze de bekende straten door, de gracht langs, de brug over. Dáár, links, in de verte, wist ze het ziekenhuis. Daar lag Gerda, alleen, in een vreemde kamer, op een vreemd bed. Of zou ze misschien al... o, nee, dat niet... dat niet... dat kon immers niet... En terwijl ze zich, zonder erbij te denken, een weg baande dwars door het drukke stadsverkeer, bad ze, gejaagd en smekend, twee-, driemaal achter elkaar hetzelfde: „Laat dat alstublieft niet gebeuren, laat Gerda toch niet sterven, Here.”

Zo kwam ze thuis. Zacht sloop ze de trap op, naar haar eigen kamer.

Voor het raam bleef ze staan, minutenlang, starend naar één zelfde plek. En aldoor was daar dezelfde gedachte: „Ik had haar mee moeten nemen. 't Is mijn schuld. Ik had haar nooit mogen laten gaan in dat weer. 't Is mijn schuld alleen. Als ze sterft . . . o, wat moet ik dan?”

Onbeweeglijk stond Lot, de handen gevouwen. Een traan drupte op haar wang.

Eindelijk klonk er gerucht in de gang beneden. Iemand kwam haastig de trap op. Werd ze geroepen?

Langzaam keerde ze zich van het raam af en ging zwijgend naar beneden.

Niemand begreep, hoe het kwam, dat Lot zo stil door de dagen ging.

Ze speelde niet, ze zong niet. Ze at weinig.

Moeder keek haar bezorgd aan. En vader vroeg: „Hoe is 't met m'n vrolijke Frans? Ze werkt toch niet te hard, wel?”

Lot gaf een flauw glimlachje, maar zei niet veel.

Tot Kees het op een middag aan tafel vertelde: Gerda Wame-link uit Oostervoort was doodziek: buikvliesontsteking. De hele school wist het nu. In de klas was voor haar herstel gebeden.

Lot legde haar vork neer, trachtte ongemerkt een traan weg te vege.

Riek keek haar verwonderd aan. Wát? Lèt en tranen? Die

twee hoorden helemaal niet bij elkaar. En dan nog wel om dat vreemde kind!

Later, toen ze erop zinspeelde, zei moeder: „Lot is niet zo oppervlakkig als je denkt. Ze is veel gevoeliger dan we één van allen weten.”

Nu, aan tafel, kwam vader haar troostend te hulp.

„Buikvliesontsteking? Ja, dat is wel heel ernstig.”

Er was even een stilte.

„Maar de dokters zijn kundig tegenwoordig. Natuurlijk, God moet genezing schenken, maar Hij geeft toch ook de middelen. Denk maar eens aan het penicilline. 'n Prachtmiddel. Duizenden mensen zijn er al door gered.”

Lot keek vader hoopvol aan. O, als dat eens waar was, als dat eens werkelijk waar was, dat Gerda beter werd. Er lichtte even iets op in haar ogen. Maar vaders woorden vermochten toch niet haar wat vrolijker te stemmen.

De angst om Gerda bleef, want er kwam nog steeds geen verandering in haar toestand. Miep was een paar keer aan 't ziekenhuis wezen vragen. Maar de portier had gezegd: „Nee, er mocht niemand bij, alleen de ouders.”

En zo sleepte Lot zich voort van de ene dag in de andere.

Haar lessen kende ze maar half, zodat de leraren zich verwonderd afvroegen wat Lotje Vermeulen mankeerde. Gaf die er plotseling de brui aan? Dat zou jammer zijn!

Bij school praatte ze niet veel. Op 't laatste nippertje kwam Lot aanzetten en in de pauze moest ze altijd nog wat nakijken.

Samen met Miep en Hilda had ze bloemen gekocht voor Gerda, een vrolijk kerstmandje met rode hulst en witte hyacinten.

Zou Gerda 't ooit te weten komen, dat het ook van háár was? dacht ze, toen ze met een kloppend hart hun namen op het kaartje schreef. Als ze 't haar maar vertelden, dat het óók van háár was.

Ze had wel op het kaartje erbij willen schrijven: „Gerda, ik heb dit plan bedacht om je bloemen te sturen. Je zou het misschien nooit geloofd hebben, maar 't is tòch zo; echt waar. Ik wil het zo graag goedmaken met je, Gerda, want het is allemaal mijn schuld, dat je zo ziek bent. Ik heb je zoveel kwaad gedaan. Je móet beter worden, hoor je 't, Gerda? Je móet beter worden.”

O, nog yeel meer zou ze willen zeggen; alles, wat ze overdacht had in deze laatste dagen. Maar ze moest wel zwijgen, want er was niemand aan wie ze haar bange, verdrietige gedachten kwijt kon. Niemand merkte immers, dat ze verdriet had?

Daar straks, na tafel, had Kees gesoebat: „Toe, Lot, laten we dat leuke liedje nog eens spelen, ik heb nou net een nieuwe snaar op m'n gitaar.”

Maar ze had geweigerd, gezegd, dat ze geen zin in spelen had en haastig was ze naar boven gegaan. Ze kòn immers geen vrolijke liedjes spelen nu?

Kees was haar nagelopen, bleef zeuren: „Toe, kom nou!” Met alle geweld wou hij haar kamer in. En toen ze de deur

in 't slot had gedraaid, had hij er woest tegenaan geschopt en driftig geroepen: „Bah, nare meid, jij wilt niks meer tegenwoordig met je kwaje kop.”

Met je kwaje kop, dacht ze bitter. Hij moest eens weten, waar ze nu al dagenlang over tobde. Kon ze toch aan hèm niet vertellen?

Verdrietig begon ze haar boeken bijeen te zoeken. Er viel een los blad papier op de grond. Ze raapte het op en bleef er een ogenblik op staren.

Een Duitse repetitie was het, die ze juist die dag teruggekregen had. Een vier had ze ervoor gehaald. Met rode letters stond eronder geschreven: „Waar moet dát heen?” Dat was een waarschuwing van Vosje, de Duitse leraar.

Ze hoorde 't hem zeggen. Het was een bekende uitdrukking van hem, waar ze in de klas dikwijls om lachen moesten.

Maar nú lachte ze niet, want ze wist: het was ernst, bittere ernst. Ze had al meer slechte beurten gemaakt, ook voor andere vakken. En de tijd van het kerstrapport naderde.

Het móest anders, het móest.

Ze pakte haar wiskundeboek en begon aan een vraagstuk. Maar dóór en over de cijfers en figuren heen zag ze telkens Gerda's gezicht. Gerda, zoals ze daar lag op een smal bed, in een kleine kamer, koud en bleek, en met gesloten ogen.

En er was een stem, die droevig zei: „Ze is van ons heengegaan . . . voorgoed.”

Lot schokte overeind en keek verwezen om zich heen. Ach, was er dan niemand die haar helpen kon?

HOOFDSTUK XII

Die avond scheen het huis uitgestorven te zijn. Er was geen geroep van beneden naar boven: „Lò-ot! thee!” Geen deur, die onnodig hard dichtgeslagen werd, geen vrolijk liedje, dat door het huis schalde.

Zelfs Kees zweeg in alle talen. Hij was landerig en vervelend door de scène met Lot. Zat de hele avond te blokken op een geschiedenisrepetitie, de handen onder het hoofd, en gaf korte antwoorden, als hem iets gevraagd werd.

Lot bleef boven. Riek bracht haar een kopje thee, omdat ze het te druk had naar beneden te gaan.

„Schiet je op?” vroeg ze, terwijl ze 't kopje op tafel zette.

„Zo'n beetje,” antwoordde Lot, zonder op te kijken.

Dan verdween Riek weer.

Om halftien ging Kees naar bed. 't Was laat vanavond. Maar hij had al de jaartallen er goed ingepompt, hij kreeg nu vast wel een goed cijfer morgen.

Terwijl hij de trap opliep, overwoog hij of hij Lot wel-terusten zou gaan zeggen. Ja? . . . Nee, hij deed het tòch maar niet. Ze was zo kattig geweest vanavond. Ze wou niks meer tegenwoordig. Wat mankeerde haar toch?

In het donker haalde hij z'n schouders op. Och, van meisjes

kreeg je immers tòch geen hoogte. Hij ging naar z'n kamertje, treuzelde wat met uitkleden, rommelde nog wat in z'n kastje en stapte dan in bed.

Maar na een poosje bedacht hij: 't was wáár ook, hij zou morgen vroeg opstaan om vóór schooltijd hulst te halen, en z'n band was lek. Hoe moest dat nou? Lèt d'r fiets, dàt was 't enige. Riek had pas een nieuwe, die mocht hij tòch niet hebben. Maar dan moest hij 't sleuteltje hebben van haar fiets. En waar wàs dat? Ze zou natuurlijk morgen zo vroeg wel niet wakker zijn.

Hij wipte het bed uit en liep op z'n tenen de gang over. Een korte tik op Lots deur en hij stond meteen in haar kamer. Maar onthutst bleef hij staan. Wat was dat nou? Daar zat Lot, voorovergebogen, het hoofd steunend in haar armen. Verschrikt kwam ze overeind. Ze had hem blijkbaar niet horen komen. Ze hield haar gezicht afgewend en begon opeens verwoed haar neus te snuiten.

Ze huilt, dacht Kees, ze heeft gehuild, vast.

Er was een ogenblik van beklemmende stilte.

Toen begon Kees verlegen te stamelen: „Lot, ik wou vragen... mag ik... ik moet morgen vroeg hulst halen, zie je... en m'n band is lek... mag ik jouw fiets?”

Lot knikte zonder hem aan te zien.

„Staat-ie op slot?”

„Ja.”

„Waar is 't sleuteltje?”

„In m'n rechter mantelzak.”

„O... nou... dank je wel, hoor!... Enne... wel-te-rusten...”

„Wel-te-rusten.”

De deur sloeg dicht en Kees verdween weer naar z'n kamer. Met één sprong was hij in bed. Hij trok de dekens ver over zich heen. Brrr! hij was koud geworden.

Maar hij kon toch de slaap niet dadelijk vinden.

Aldoor moest hij denken aan Lot, zoals hij haar daarnet gevonden had. Niks voor Lot om te grienen! Wat zou ze toch hebben? Ze zou toch óók niet ziek worden?

Eigenlijk moest ze daar nou niet zo alleen op dat kamertje blijven zitten. Eigenlijk moest . . .

Wacht 'es, Riek was straks nog even uitgegaan, dat tróf.

Hij sloeg de dekens van zich af en sprong voor de tweede maal z'n bed uit. Onhoorbaar liep hij op blote voeten naar beneden, opende de kamerdeur en stak z'n hoofd om 't hoekje:

„Mam, gaat u 'es even naar Lot, d'r is wat met 'r.”

Moeder zat alleen in de kamer te breien, telde net een aantal toeren: drieëntwintig, vierentwintig, vijfentwintig . . .

Toen ze vragend opkeek naar Kees, hoorde ze hem alweer op de trap.

Wat had Kees gezegd? Naar Lot gaan? Was er iets?

Ze legde het breiwerk neer en stond op. Onder het gaan dacht ze: het was misschien wel goed eens even met haar te praten. Ze was zo stil de laatste dagen, haar vrolijke, levenslustige Lot. Ze trok zich die ziekte van dat meisje vast veel te erg aan. Dat kon zo niet.

Toen ze boven kwam, lag Lot al in bed. Ze sliep nog niet. Op de plank van haar opklapbed brandde een klein schemerlampje, dat slechts een zwak licht verspreidde. Maar het bracht een veilige, vertrouwde sfeer in de kamer.

„Lig je er al in, kind? Hard gewerkt vanavond? Ik dacht . . . ik moest eens even naar je toe. We missen onze vrolijke Lot toch zó tegenwoordig.”

Lot draaide haar gezicht van moeder af. „Ik kan niet vrolijk zijn, 't is ook zo erg van Gerda,” fluisterde ze.

„Ja kind, dat is het, het is erg, het is verschrikkelijk, zo'n jong meisje, maar Gerda leeft toch nog, er is toch nog alle hoop op beterschap?”

Het bleef even stil. Lot woelde met haar hoofd in het kussen, alsof ze bezig was te vechten tegen iets binnen in haar. Dan barstte ze los: „Maar als ze stèrft, moeder... als ze stèrft... dan is het mijn schuld.”

Moeder hield een ogenblik haar adem in, keek geschrokken naar de hulpeloze uitdrukking in Lots ogen.

„Maar, kindje toch, hoe kom je dáár nou bij. Je bent helemaal overstuur.”

Ze is overspannen, flitste het door moeder heen, veel te hard geleerd... en getobd over Gerda natuurlijk.

„Weet je wat? Jij gaat morgen eens niet naar school. Je blijft

een hele dag bij mij en dan gaan wij samen eens een fijne wandeling maken in dit prachtige winterweer.”

„Och, moeder.”

„Ja, hoor, dat dóen we. Daar zul je vast van opknappen. En dan geen neus in de boeken. Je hebt veel te hard gewerkt de laatste tijd.”

„Och nee, moeder dat is het niet, maar ik . . .”

Ze zweeg, aarzelend.

„Wat is er dan toch, kind?”

„Ik . . . ik ben zo bang . . . zo vreselijk bang. Ik heb het gedaan . . . Moeder, begrijp het dan toch! 't Is míjn schuld, als Gerda sterft . . . O, moeder, wat moet ik dan doen? . . . Dan . . . dan durf ik haast niet verder te leven.”

Lot was overeind gekomen, staarde moeder aan met grote, angstige ogen.

Moeder was nu heel dicht naast haar gekomen, streek haar beschermend over het haar, langs de bevende schouders.

Haar kind was in nood, in grote nood, al dagenlang, en ze had het niet geweten.

Waren haar gedachten te veel bij haar jongen in de verte geweest? En had ze dit kind, haar levenslustige Lot, die haar zo weinig zorgen gaf, te veel losgelaten, ook in haar gebeden? Het was mogelijk. Maar nu moest ze helpen, dadelijk.

„Vertel me nou 'es rustig, wat er gebeurd is. Wat heb je dan gedaan?” vroeg ze zacht.

„O, moeder, ik heb Gerda in dat vreselijke weer naar huis laten gaan, de vorige week. We kwamen samen uit de stad.

Ik zag best, dat het noodweer werd, de lucht was pikzwart. Eerst wou ik haar meenemen om te schuilen en toen, toen heb ik het tòch niet gedaan, expres niet. 't Was gemeen van me, gemeen, dat ik haar alleen liet gaan, helemaal naar Oostervoort. Ze is kletsnat geworden en . . . en een paar dagen later was ze ziek . . . en nou . . ."

Lot zweeg. Er rolden een paar tranen over haar wangen. Moeder had stil geluisterd. En ze begreep. Alles was haar op eenmaal duidelijk geworden.

„Ja, 't is jammer, heel jammer,” zei ze langzaam, „dat je haar niet meegenomen hebt. Maar, luister 'es, Lot, we weten toch niet of Gerda door dat nat-worden ziek geworden is? Al had je haar meegenomen, dan had ze die buikvliesontsteking misschien tòch wel gekregen.”

Lot keek moeder gespannen aan. Er kwam even een glans in haar ogen. „Zou het wáár zijn? Denkt u, dat ze anders ook die ziekte . . . Och, maar dat is het toch ook niet alleen. Ik was altijd een naarling tegen Gerda, altijd, van 't begin af. Ik wou nooit hebben, dat ze in onze club kwam. Miep en Hilda wèl, ik niet. En Gerda bleef altijd aardig tegen mij, nooit werd ze kwaad. Had ze 't maar wèl gedaan, had ze me maar flink op m'n kop gegeven.”

„Maar waarom was je dan zo onaardig tegen Gerda? Waarom wou je haar niet meenemen om te schuilen?”

Lot antwoordde niet dadelijk. In het licht van het schemerlampje zag moeder, dat ze kleurde.

Ze haalde haar schouders op en keerde haar gezicht be-

schaamd af. „Och, ik weet het niet, of . . . misschien . . .”
Ze zweeg weer.

„Zal ik het zeggen, Lot?” vroeg moeder zacht.

„Gerda is toch dat knappe meisje, hè, dat zo makkelijk leren kan? Dàt was het, kind, daar had jij het moeilijk mee. Jij was altijd nummer één geweest. Toen kwam Gerda, die nog beter is dan jij. Jij moet er hard voor werken, zij leert spelende.

En toen kwam de jaloersheid je hart binnensluipen. Misschien heb je dat zelf niet eens zo gevoeld. Maar die jaloersheid maakte, dat je lelijk en onaardig tegen Gerda deed. Is het zó niet geweest?”

Lot knikte zwijgend. „k Geloof het wèl,” fluisterde ze dan. In haar ogen was een dankbare blik. Want bij alle narigheid was het of er plotseling een oneindig blij gevoel haar hart binnenstroomde: ze was niet meer alleen met haar angst. Moeder wist het en moeder begreep het. En moeder was niet eens boos.

„Ik wou, dat je me dit alles maar eerder verteld had,” zei moeder, „dan had je al die dagen niet alleen behoeven te tobben.”

„Ik dũrfde niet, ik vond me zelf zo slecht en ik dacht . . . ik was bang, dat u erg boos op me zou zijn,” bekende Lot.

„Ik boos? Boos op jou? Maar, kind, ik weet toch immers veel te goed, dat elk mensenhart slecht en zondig is? Jullie zingen het zo dikwijls, dat mooie vers van Guido Gezelle: Heer, mijn hert is boos en schuldig . . .

Voel je nú, dat het wáár is, zo echt waar? In ieder mensen-

hart leeft de boosheid en de haat. We kunnen zo weinig van elkaar verdragen, Lot. Altijd willen we zelf nummer één zijn, zelf in het middelpunt staan. O, als een ander het beter en mooier heeft dan wij, wat komen er dan soms lelijke, jaloerse gedachten ons hart binnendringen.”

In elk mensenhart boosheid en haat. Die woorden bleven haken in Lots gedachten. Ze had ze eerder gehoord, nog niet lang geleden. Wie had dat óók zo gezegd? Was het op catechisatie geweest? Of met godsdienstonderwijs op school? Plotseling wist ze het: dominee Berg had het gezegd, laatst in een preek. Opeens wist ze alles weer. Maar, ze kon tóen niet begrijpen, dat het wáár was. Nú begreep ze er iets van. „Maar,” ging moeder verder, „er volgt in dat vers van Gezelle ook iets anders, gelukkig wel. Maar Gij zijt barmhartig . . . staat er dan. En dat is nu juist het heerlijke, Lot, dat God genadig is, dat Hij ons onze zonden telkens weer vergeven wil, als we er Hem om vragen. Straks zullen we weer kerstfeest vieren. Begrijp je nu, waarom juist het kerstfeest voor ons zo rijk is?

Omdat de Here Jezus voor al die zonden in de wereld gekomen is, ook voor de zonde van jaloezheid.

Hij weet het zo goed, dat wij het vaak zo moeilijk hebben met onze zonden; dat we telkens weer struikelen en opstaan en weer opnieuw struikelen. Maar Hij wil ons helpen. O, nee, Hij laat ons niet alleen tobben. Als wij maar bidden, Lot, elke dag opnieuw; en als we maar strijden, vechten tegen die boosheid van binnen.

Als Gerda weer beter mag worden en weer op school komt straks, zul je 't misschien nòg wel eens moeilijk krijgen. Maar als je dan telkens weer bedenkt, hoe lelijk en zondig het is om jaloers te zijn, en als je de weg maar weet naar Jezus, dan is het goed, Lot, dan komt het zeker goed."

Moeder was weer heengegaan. Ze had Lot nog eens lekker warm toegestopt; de dekens beschuttend om haar heen geslagen zoals vroeger, toen ze nog een klein meisje was.

En ze hadden afgesproken, dat Lot de volgende dag toch maar naar school zou gaan. Ze zouden dan 's middags, na schooltijd, een wandeling maken en een bezoek brengen bij Lena, die weer aan 't beteren was.

Nu Lot daar lag in de veilige bescherming van het warme bed, kwam er een oneindig behaaglijk gevoel over haar.

Ze voelde nòg moeders koesterende handen in haar rug, langs haar schouders. Ze hoorde weer moeders stem, begrijpend en troostend.

O, 't was een heerlijke gedachte, dat moeder nu alles wist van haar angst om Gerda, van al haar boze gedachten ook.

Maar 't heerlijkste was, dat moeder alles wist en tòch niet boos was. Dat ze haar begrepen had. 't Was net of moeder heel dicht bij haar was komen staan, vlak naast haar.

En haar toen de weg gewezen had. De enige weg die ze gaan moest, en die ze alleen zo moeilijk vinden kon. Maar die ze nu zo duidelijk vóór zich zag.

Want als je de weg naar Jezus maar weet, dan is het goed, dan komt het zeker goed.

HOOFDSTUK XIII

Nog steeds kwam er geen verandering in de toestand van Gerda. Nòg wisten de dokters niet, welke wending haar ziekte nemen zou. Het bleef kritiek. Doch zolang er leven was, bleef de hoop op beterschap.

Lot klemde zich krampachtig aan die hoop vast.

Toch was ze, na het gesprek met moeder, opvallend veranderd. Het neerslachtige in haar wezen was opeens verdwenen. Ze begon weer te eten en haar vrolijke lach klonk af en toe weer door het huis.

't Was een dag of wat vóór de kerstvakantie, toen Miep op een morgen met stralende ogen bij school kwam. Ze had in het voorbijgaan een zuster van het ziekenhuis aangeklampt, en die had gezegd: „Sinds gister is er wat vooruitgang; als 't zo doorgaat, haalt ze 't wel.”

Met die woorden was Miep naar school gevlogen. En nu stond ze het nieuws aan Lot en Hilda te vertellen.

„Fijn voor d'r ouders,” zei Hilda meelevend. „Als ik nog denk aan moeder, toen Josje zo ziek was . . .”

Lot kon niet veel zeggen. Zou het wáár zijn? Zou Gerda werkelijk beter worden? ging het door haar heen. Ze staarde Miep aan, alsof die koeterwaals gepraat had, en Miep moest nog eens herhalen, wat de zuster precies gezegd had.

„Ik ga haar vast 'es opzoeken in de vakantie,” zei Miep.

„Wat een pech, met de kerstdagen in een ziekenhuis,” bedacht Hilda.

„Nou ja, als ze maar beter wordt,” vond Lot. Ze stond met gebogen hoofd naar de grond te staren, en schopte, in gedachten, met de punt van haar schoen wat kleine kiezelsteentjes weg.

„Zeg, luisteren jullie 'es,” begon ze aarzelend, „ik heb gedacht: als Gerda weer beter is, zullen we haar dan in onze club vragen?”

„O, mij best,” besliste Hilda, „ik mag haar wel.”

„Dat heb ik al veel eerder gewild, maar jij wou 't niet,” zei Miep.

„Nou ja, tóen . . . toen ze nog maar zo pas op school was . . .” De bel ging en Miep en Hilda haastten zich om hun fietsen weg te brengen.

„Dus jullie vinden 't goed?” vroeg Lot nog eens, terwijl ze alvast naar binnen ging.

„Oké!” riep Hilda, een hand in de lucht zwaaiend, ten teken van instemming.

Onder de les betrapte Lot er zich op, dat ze in gedachten bezig was een brief aan Gerda te schrijven. Wat zou ze er boven zetten? En hoe zou ze beginnen? Meteen over hun club praten? Of eerst over die regenmiddag?

Nee, besloot ze opeens resoluut, ik doe het toch maar niet, ik schrijf haar niet. Ik ga zelf naar haar toe, zo gauw ze bezoek mag hebben. En dan zal ik haar alles eerlijk vertellen.

't Was een week na de kerstdagen. Lot, die na het eten met de afwas geholpen had, haastte zich naar de gang en schoot vlug haar jas aan. Dan trok ze haar muts van de kapstok en stak nog even haar hoofd om 't hoekje van de kamerdeur, waar moeder op de divan lag.

„k Ga gauw, hoor, 't is al laat.”

„Doe onze groeten, en vooral beterschap!” riep moeder haar na.

Maar Lot hoorde 't al niet meer. Ze was de keuken al door naar de schuur, haalde haar fiets te voorschijn en verdween in de richting van de stad.

Nog ruim twintig minuten had ze. Om twee uur begon het bezoekuur. Als ze precies op tijd was, was er misschien nog niemand. Ze wilde graag een ogenblik met Gerda alleen zijn. Onderweg kocht ze wat vruchten en een doosje chocoladeflikken. Daar was Gerda dol op, wist ze.

Hoe dichter ze het ziekenhuis naderde, hoe meer ze tegen het bezoek ging opzien. Ze was nog nooit in een ziekenhuis geweest. Alleen de gedachte aan al het leed, dat zich binnen de muren van dat grote, grijze gebouw afspeelde, vervulde haar al met een onbeschrijflijk gevoel van angst en afkeer.

En dan, hoe zou Gerda het vinden, dat ze kwam? Misschien was ze niet eens op een bezoek van haar gesteld. Misschien was het een grote teleurstelling voor haar, als ze haar, Lot, de kamer zou zien binnenstappen. Geen wonder.

Lot begon te weifelen. Zou ze maar teruggaan? Wat ze bij zich had aan de portier afgeven, met alleen haar groeten?

Maar iets in haar verzette zich daartegen met alle macht. Nee, dat zou laf zijn, oneerlijk en laf, om nou weg te vluchten, nou 't erop aankwam schuld te bekennen.

Toen ze er met moeder over gesproken had naar Gerda te willen gaan, had moeder gezegd: „Fijn, dat je daar uit je zelf toe komt. Dit is de weg, Lot, de enige, goede weg!”

Zo voelde ze 't zelf ook. Ze móest gaan. Ze kon niet meer terug. Ze wilde 't ook niet.

En nu volgde ze de zuster, die haar de weg wees naar Gerda's kamer. De trap op en dan linksaf, aan 't eind van de gang, kamer 23. Nee, er was nog geen bezoek. Zij was de eerste. Maar ze mocht het vooral niet lang maken, niet langer dan tien minuten. De patiënt was nog erg zwak.

Op haar tenen liep Lot de lange, hoge gangen door. De warmte en de ziekenhuislucht sloegen haar tegen. Het gaf haar een benauwd, weeïg gevoel.

Ze passeerde een brancard, waarop een jongen lag, het hoofd zwaar in verband. Lot draaide haastig haar gezicht af.

Ergens, uit één der zalen, klonk kindergeschrei, een dun, klaaglijk geluidje. Het klonk zó droefgeestig, dat Lot onwillekeurig even stil bleef staan. Och, dat kindje, wat zou het hebben?

Maar juist ging de zaal deur open. Er verscheen een zuster, vrolijk lachend, met het kind op de arm. Ze sprak vriendelijke, zachte woorden en maakte grapjes, zodat het kind stil werd en de handjes, grijpend, uitstak. Dan verdween ze door een andere deur.

En nu was Lot in de kamer van Gerda. Een ogenblik bleef ze onbeweeglijk staan.

Dáár, bij het raam, stond een smal, wit bed. Maar was dat Gerda, die er inlag? Gerda, met die bleke, ingevallen wangen en die doffe, diepliggende ogen? Ze schrok van dat smalle gezichtje. Ze herkende Gerda haast niet meer.

Langzaam kwam ze dichterbij. Maar Gerda had haar al gezien. Ze glimlachte vriendelijk. „Fijn, dat je komt!”

En toen Lot de vruchten en de chocola bij haar neerzette, zei ze met zwakke stem: „Veel te veel. Jullie zijn allemaal zo goed voor mij. Kijk maar 'es.”

Ze wees naar de bloemen en de vruchten, die in de kamer stonden.

Jullie zijn zo goed voor mij. Ach, Gerda . . . ik? Ik goed voor jou?

Heel stil zat Lot bij het bed. Wat moest ze zeggen? Het was zo moeilijk nu.

Maar Gerda begon: „'t Is heel erg met me geweest, hè? Ik weet het wel. Maar nu word ik misschien tòch beter.”

Lot knikte. „Gelukkig wel. Ik vond het zo erg, want ik dacht, dat het mijn schuld was. Ik had je mee moeten nemen die middag, toen we samen uit de stad kwamen. Dìe dag is het begonnen, toen heb je kou gevat.”

Maar Gerda schudde haar hoofd. „Niks hoor! Helemaal niet jouw schuld. Dan had ik jou maar moeten vragen om te schuilen. Ik had al lang pijn, al dagenlang. Vroeger ook al eens, toen ik nog in Rotterdam was.”

„Ja maar, ik had tòch . . . ik was . . . ik heb je toch altijd alleen gelaten, dat was gemeen van me . . . Ik wou je niet in onze club hebben en zo . . . ik was een mispunt tegen je.”

Gerda glimlachte flauw. „Nou ja, ik was wel veel alleen, maar jullie waren altijd met z'n drieën geweest, en dan ineens een vreemde erbij!”

„Maar als je weer beter bent, kom je in onze club, hoor! Dat hebben we afgesproken. En dan zullen we je alles vertellen, onze clubnaam en van ons geheim in 't bos, alles. Enne, dan kom je ook 'es een zondag bij me, hè?”

Wat was er nou? Waren er nou opeens tranen in Gerda's ogen?

Gerda wendde haar gezicht af en keek aandachtig naar een kerstmandje, dat naast haar bed op het nachtkastje stond.

Het was een klein, eenvoudig mandje, versierd met dennegroen en hulst. Er stond een kaarsje in, omgeven door rood papier, en het was gevuld met sinaasappels en lekkernijen.

„Snoezig, hè?” wees ze, „dat hebben de padvinders gedaan. Zelf gemaakt voor de zieken. Een kleine, donkere krullebol kwam het me brengen.”

Gerda had zich even opgericht. Maar nu viel ze in de kussens terug. Lot zag, dat ze moe was. Ze stond op.

„Ik ga weer; de tien minuten zijn om. Langer mocht ik niet blijven.”

„Fijn, dat je geweest bent. Kom je gauw terug?”

Lot beloofde het.

„Nou is alles oké tussen ons, hè?” vroeg ze.

Of het kwam van louter blijdschap om Gerda's beterschap, ze wist het niet, maar toen Gerda dankbaar knikte, kwam er even een ondeugende tinteling in Lots ogen.

„Dag meisje Wamelink,” zei ze, terwijl ze Gerda's hand drukte, „goed eten, hoor! En zorg ervoor, dat je hier gauw je biezen kunt pakken.”

„Malle!” lachte Gerda.

Dat „biezen pakken” was een geliefde uitdrukking van de „baas”, die elke scholier kende.

Bij de deur stak Lot nog eenmaal haar hand omhoog en even later stond ze buiten. Diep ademde ze de reine, pittige vrieslucht in. En terwijl ze op de fiets stapte, begon ze zacht een liedje te neuriën.

O, ze zou kunnen zingen, kunnen jubelen van blijdschap! Gerda was weer beter en alles was weer goed tussen hen.

Nu waren er geen nare, angstige gedachten meer. 't Was net of ze een ander leven ging beginnen.

Een nieuw begin in 't nieuwe jaar. Gelukkig, dat je nog weer helemaal opnieuw beginnen mocht.

Maar als Gerda weer op school komt, zul je het misschien nòg wel eens moeilijk krijgen.

Wie fluisterde haar dat nu plotseling in? Zou het waar zijn, wat moeder gezegd had? Zouden al die lelijke gedachten dan toch weer terugkomen?

Och, dat wou ze immers niet? Ze wou toch graag goed zijn tegen iedereen, ook tegen Gerda?

Hoe was het nog weer? Vallen... en opstaan... en dan toch weer struikelen, telkens weer.

Maar je was immers niet alleen? Er was toch Iemand, Die je helpen wou, elke dag opnieuw?

Er zong een lied in Lots hart, hoog boven alle andere stemmen uit.

„Als je de weg naar Jezus weet, dan is het goed, dan komt het altijd goed.”